

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΙΔΡΥΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ

ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1924

ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΕΤΟΣ Γ' ΠΕΡΙΟΔ. Β'

24 ΙΟΥΛΙΟΥ 1927

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Β'

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΟΥ

Κ.

Π.

Δ. Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΥ

ΚΟΝΠΡΙΝΤΣ ΓΟΥΔΙΕΛΜΟΥ

ΑΝΤ. ΔΕΚΟΠΟΥΔΟΥ

ΕΚΑΕΡΓΟΥ

- Γεγονότα καὶ Σχόλια
- Ἐξωτερικὴ ἐβδομάς
- Ἐσωτερικὴ ἐβδομάς
- Οἰκονομολογικὴ ἐβδομάς
- Βιομηχανία καὶ ναυτιλία
- Διὰ τί ἡ Γερμανία ἔχασε τὴν νίκην
- Ἄνθρωπος καὶ Κράτος
- Μία ἐστεμμένη ἀγία
- Ἡ Ἐθνικὴ ἐκδοτικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΑΓΟΡΑΖΟΝΤΕΣ ΤΗΝ "ΝΕΑΝ ΕΠΟΧΗΝ",
ΑΠΟΚΤΑΤΕ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΔΩΡΕΑΝ ΔΗΨΕΩΣ
ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΤΟΜΟΥ
ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΔΗΜ. ΓΟΥΝΑΡΗ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

"Οσοις τῶν ἀγοραστῶν τῆς "Νέας Ἐποχῆς" προσαγάγῃ ἡ ἀποστείλῃ
εἰς τὰ γραφεῖα τῆς, Σταδίου 24 τὴν αἰτῶν 15 δελτίων ὡς τὸ παρὸν, θὰ
λάβῃ ΔΩΡΕΑΝ τὸν δεύτερον τόμον τῆς πολιτικῆς ἱστορίας Δ. Γούναρη. Ἀ-
ποκόψατε τὸ παρὸν.

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚ. (γενικώς) λ. 1

» ΑΜΕΡΙΚΗΣ Δολλάρια 5

Εξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τριμήνιοι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

— Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαίτε-
ραι συμφωνίαι.

— Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἐ-
πιταγῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.

— Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν
ἀποστολὴν τοῦ φύλλου οἱ κ. κ. συνδρο-
μηταὶ παρακαλοῦνται ν' ἀπευθύνονται
πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

Αἱ συνδρομαὶ κατὰ κανόνα ἀπαράβατον εἶναι ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑΙ

ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ

ΘΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΗ Ο Β' ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ

ΘΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΗ

— Τὴν ἄφιξιν τοῦ Γούναρη εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1920 καὶ ὁλόκληρον τὸν μνημειώδη προγραμματικὸν λόγον τῶν Πατρῶν καὶ ἄλλους λόγους του.

— Τὴν πολιτικὴν μονομαχίαν Γούναρη Βενι-
ζέλου ἐπὶ τοῦ Δυναστικοῦ ζητήματος. — Τὰ κεί-
μενα τῶν δηλώσεων Βενιζέλου—Γούναρη. — Ὁ
Γούναρης ἀρχηγὸς τοῦ ἀγῶνος.

— Τὴν ἐκλογικὴν περιόδον, τὴν νίκην τοῦ ἀν-
τιβενιζελισμοῦ, τὴν ἐπάνοδον τοῦ Κωνσταντί-
νου κ. τ. λ.

— Τὸ ἔργον τῆς Γ' Ἐθνοσυνελεύσεως. —
Μνημειώδεις ἀγορεύσεις τοῦ Γούναρη. — Τὰ
στρατιωτικά, πολιτικά καὶ διπλωματικά γεγο-
νότα κλπ.

— Τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, τὴν ἐκ-

κρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως Πλαστήρα. — Τὴν σύλληψιν καὶ φυλάκισιν τοῦ
Γούναρη καὶ τῶν συντρόφων του. — Τὰ προηγηθέντα τῆς δίκης κλπ.

— Ὁλόκληρον τὴν δίκην τῶν πολιτικῶν (σελίδες 350).

— Τὰ προηγηθέντα τῶν τουφεκισμῶν. — Τὴν περιγραφὴν τοῦ φορικῶ-
δους δράματος κλπ. κλπ.

ΕΤΟΣ Γ', ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'

20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1927

ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 136

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Ἱδρυτής : ΙΩΑΝ. ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

23 Ἰουλίου 1927

Ο θάνατος τοῦ βασιλέως τῆς Ρουμα-
νίας πλήττει δεινῶς τὴν γείτονα φι-
λικὴν χώραν καὶ μέλλει ἴσως νὰ ἀποβῇ
ἀφορμὴ νέων δι' αὐτὴν περιπετειῶν καὶ
ἐσωτερικῶν ἀνωμαλιῶν, αἵτινες εἶναι
φυσικὸν νὰ ἔχουν ἀντίκτυπον καὶ ἐπὶ
τῆς ὅλης Βαλκανικῆς. Ἡ ἀπομάκρυνσις
ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ φυσικοῦ Διαδόχου
Καρόλου, πατρὸς τοῦ ἀνακηρυχθέντος
Βασιλέως Μιχαῆλ, ἡ ἀνάμιξις τῆς Βασι-
λίσσης Μαρίας εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν
τοῦ τόπου καὶ ἡ ἀποφασιστικὴ δράσις
τοῦ ἤδη πρωθυπουργοῦ Βρατιάνο, ἀν-
τιμετωπίζοντος τὴν στάσιν ἀποτυχόντων
κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς πολιτι-
κῶν κομμάτων, ἀποτελοῦν γεγονότα, τὰ
ὁποῖα δὲν δύνανται ν' ἀφήσουν νὰ ἐξελι-
χθῇ ἡσύχως ἡ ἐν Ρουμανίᾳ κατάστασις,
μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἡγεμόνος Φερδινάν-
δου. Ἡ Ρουμανία ἄρτι ἐξεληθούσα διὰ
τῆς διεθνoῦς ἀναγνωρίσεως τῆς προσαρ-
τήσεως τῆς Βεσσαραβίας ἐκ τῆς ἀβεβαιό-
τητος, παλαίει ἐσωτερικῶς πρὸς τὰ ἐκ
τῆς μεταπολεμικῆς κρίσεως δημιουργη-
θέντα ζητήματα, εἰς τὰ ὁποῖα προσετέθη
καὶ ἡ διαδοχικὴ περιπέτεια, μετὰ τὴν ἀπο-
μάκρυνσιν ἐκ Ρουμανίας τοῦ Καρόλου,
ὅστις ἐνισχυόμενος παρὰ τοῦ λαοῦ, παρ-
οῦ μεγάλως ἀγαπᾶται καὶ ὑπὸ τῶν λοι-
πῶν πολιτικῶν κομμάτων, ἀσφαλῶς θὰ
ἐπιδιώξῃ τῶν ἀνάγκησιν τοῦ θρόνου, ἐφ'
οὗ κἀθηται ἤδη ὁ βασιλεὺς Μιχαῆλ υἱ-
ὸς τῆς πριγκηπίσσης Ἑλένης τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ ἕγγονος τοῦ Βασιλέως Κων-
σταντίνου. Εἰς τὴν φιλικὴν καὶ γείτονα
χώραν τὴν τόσον δοκιμαζομένην ἐκ τοῦ
θανάτου εὐγενοῦς καὶ ἀγαθοῦ Βασιλέως
εὐχόμεθα ὅπως τὸ μέλλον, ὑπὸ τὴν Βα-

σιλείαν νοῦ νέου ἡγεμόνος Μιχαῆλ καὶ
τὴν κηδεμονίαν αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Βασιλίς-
σης Μαρίας Ἑλένης πρὸς ἣν τόσον ζω-
ηραὶ στρέφονται αἱ συμπάθειαι τοῦ Ρου-
μανικοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ ἀπο-
βῇ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς προόδου
τῆς Ρουμανίας.

Πρὶν διατυπωθῇ τὸ σχέδιον τῆς μετα-
τροπῆς τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης εἰς
καθαρῶς ἐκδοτικὸν ἴδρυμα θεωροῦμεν
τὴν διεξαγομένην ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ ἡ-
μερησίου τύπου συζήτησιν ὡς πρὸ ὥρον.
Τοιαύτην ὁμως ὑποστηρίζοντες γνώμην
δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν, με-
τὸς ὑποστηρίζοντας ὅτι ὁ σημερινὸς ὄρ-
γανισμὸς τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης δέον
νὰ ἀνατραπῇ ἐκ θεμελίων, διὰ νὰ ἵκανο-
ποιηθῶν αἱ ὑποστηριχθεῖσαι ἐν Γενεῇ
ἀπόψεις τῶν ξένων οἰκονομολόγων καὶ
ἐλδικῶν. Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλ-
λάδος ἔχει μίαν ἱστορίαν πολυτίμου διὰ
τὸ ἔθνος δράσεως, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς
δύναται ἐθνικῶς νὰ λησμονήσῃ. Προσέ-
φερον εἰς στιγμὰς ἀληθῶς δυσκόλους τὴν
γενναίαν τῆς συνδρομὴν καὶ ὑπὴρξεν ὁσο-
βαρώτατος συνεργάτης τοῦ Κράτους, εἰς
ἐποχὰς πολέμων καὶ δοκιμασιῶν, ἡ ἀκ-
μὴ δὲ αὐτῆς διατηρηθεῖσα ἀνέπαφος πα-
ρὰ τὰς ἐπανειλημμένας στρατοκρατικὰς
ἐπεμβάσεις, ἀπέδειξεν ὅτι ὁ ὀργανισμὸς
τῆς Ἑθνικῆς Τραπέζης ἐπὶ βάσεων ἰσχυ-
ρῶν στηριζόμενος, οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην
μεταβολῆς. Ἡ ἀποψις περὶ προσδύμης
ιδίας ἐκδοτικῆς ὑπηρεσίας, ἀνευ οὐσιώ-
δους μεταβολῆς τοῦ ὅλου ὀργανισμοῦ αὐ-
τῆς μᾶς εὐρίσκει προδύμους συνηγόρους
καὶ θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ ἀποψις
αὕτη θὰ προτιμηθῇ πάσης ἄλλης, ἥτις

ΕΞΟΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ ἐπάνοδος ἐξ Εὐρώπης τῶν κ. κ. Καφαντάρη καὶ Μιχαλακοπούλου ἐπανε-
φερον ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς ὅλα τὰ ἐκ-
κρεμύοντα ζητήματα ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτε-
ρικὰ καὶ κατέστησαν ἐπιβεβλημένην τὴν ἐκ
μέρους τῆς Οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως ἡ-
μεσον ἀντιμετώπιον τῆς στρατιωτικῆς ἀν-
τιδράσεως, ἥτις τόσον ὀξείαν προσέλαβε
τελευταίως μορφήν. Οἱ ἐπανελθόντες ὑπουρ-
γοὶ φειδωλοὶ εἰς ἀνακοινώσεις κατὰ τὴν ἡ-
φρίζοντων εἰς Ἀθήνας, ἡσχολήθησαν κυ-
ρίως εἰς τὴν συλλογὴν πληροφοριῶν περὶ
τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως καὶ εἰς τὴν
λήψιν μέτρων πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀν-
τιδράσεως, ἥτις εἴτε ὑπὸ παγκαλικήν, εἴτε
ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν ἀπειλεῖ τὸ οἰκου-
μενικὸν συγκρότημα καὶ τείνει ν' ἀνατρέ-
ψῃ αὐτό. Τὰ ἀποφασισθέντα μέτρα τιμω-
ρίας ἀξιοματικῶν τιμῶν κινουμένων πρὸς
δημιουργίαν προπαγάνδας ἐν τῷ στρατῷ
ἐξηκολούθησαν, μετὰ σύσκεψιν δὲ τοῦ κ.
Καφαντάρη μετὰ τῶν Ὑπουργῶν τῶν
Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν ἀπεφα-
σίσθη ἡ ἐπέκτασις αὐτῶν καὶ ἡ ἐφαρμογὴ
τοῦ ἐκτοπισμοῦ, δι' ὅσους ἐργάζονται ὑπὲρ
τῆς ἀντικυβερνητικῆς προπαγάνδας. Ἐπί-
σης ἀπεφασίσθη ἡ ἄμεσος ἐκδίκασις τῶν
κατὰ τοῦ τέως Δικτάτορος κατηγοριῶν καὶ
κατηργήθη ὑπὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐ-
πιτροπῆς ὁ νόμος περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουρ-
γῶν παρέχων τὰ στοιχεῖα τῆς διώξεως τοῦ
τέως δικτάτορος καὶ τῆς τιμωρίας αὐτοῦ
ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ὅτι ὅμως τὰ μέτρα ταῦ-
τα δὲν ἀπετέλεσαν κτύπημα κατὰ τῶν κιν-
ουμένων ὁπαδῶν τοῦ Δικτάτορος ἀποδει-
κνύεται ὅτι κατὰ τὸ Ὑπουργικὸν Συμβού-
λιον τῆς παρελθούσης Τετάρτης οἱ ὑπουρ-
γοὶ κατ' ἰδίαν συνέζητησαν ποῖα μέτρα δύ-
ναιτο νὰ λάβουν κατὰ τοῦ πλοίαρχου κ.
Κοιλιλέξη καὶ ἄλλων ἀξιοματικῶν, οἵτινες
ἐπιδιώκουν, ὡς ἐγράφη, νὰ ἀποφυλάξουν
τὸν Πάγκαλον ν' ἀνακηρύξουν αὐτὸν ἐν
Μακεδονίᾳ ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους, τὸν ὁποῖον
πιστεύουν νόμιμον πρόεδρον τῆς Δημοκρα-
τίας καὶ νὰ κηρύξουν ἐν τῇ Βορείῳ Ἑλ-
λάδι τὴν ἀνταρσίαν. Ἐὰν ταῦτα εἶναι ἀλη-
θῆ, ἡ κατάστασις περιήλθεν, ὡς φαίνεται
εἰς λίαν κρίσιμον σημεῖον καὶ ἀποβαίνει προ-
φανὲς ὅτι τὸ κῆρος τῆς Οἰκουμενικῆς Κυ-
βερνήσεως τείνει νὰ ἐκμηδενισθῇ.

Ἡ ὑπονόμευσις τῆς Οἰκουμενικῆς κυ-

βερνήσεως δὲν διεξάγεται μόνον ὑπὸ τῶν
στρατοκρατῶν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν τῶν
ὑπουργῶν. Ὁ κ. Μιχαλακόπουλος, προβαί-
νων ἀντόκλητος εἰς δηλώσεις περὶ τῆς ἀ-
νάγκης τῆς σταθεροποιήσεως τοῦ καθεστῶ-
τος διὰ νέου δημοψηφίσματος, ἐτόνισεν ὅτι
πρέπει νὰ τονωθῇ ἡ κυβερνητικὴ συνοχή,
διότι ἡ ἐκάστατε ἀπειλὴ τῆς παρατήσεως
γεννᾷ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀντίκτυπον ἐπιζή-
μιον καὶ διὰ τοῦτο εἶναι προτιμώτερον νὰ
συγκροτηθῇ κυβερνήσις στενοτέρου συνα-
σπισμοῦ, ἀφοῦ ἡ εὐρύς συνασπισμὸς Οἰ-
κουμενικὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ παραμείνῃ
σταθερά. Ἡ τοιαύτη τορπίλλησις τῆς Οἰ-
κουμενικῆς παρ' αὐτοῦ τοῦ κ. ὑπουργοῦ
τῶν Ἐξωτερικῶν ἐξουδετερώθη ἁμέσως. Τὸ
δὲ «Ἐλεύθερον Βῆμα» ἐξηγητὸν προφα-
νῶς τὰς σκέψεις τοῦ κ. Καφαντάρη ἐδήλω-
σεν ὅτι καὶ ἡ ἰδέα περὶ τοῦ δημοψηφίσμα-
τος εἶναι ἀκαδημαϊκὴ καὶ δὲν ἀπαιτεῖται
νέον τοιοῦτον, ὡς εἶπε καὶ ὁ κ. Παπαγα-
στασίου, ἡ δὲ Οἰκουμενικὴ παρ' ὅλα τὰ ἐ-
λαττώματά της, εἶναι προτιμώτερον πάσης
ἄλλης κυβερνήσεως κατὰ τὴν παροῦσαν
στιγμὴν. Ἐσώθη μὲν οὕτω ἡ Οἰκουμενικὴ,
ἀλλὰ δὲν παρήλθεν ὁ ἐκ τοῦ δημοψηφίσμα-
τος δημιουργηθεὶς κλονισμὸς. Ἡ ἰδέα τοῦ
νέου δημοψηφίσματος ριφθεῖσα καὶ πάλιν,
πιστοποιεῖ ὅτι ἐν τῷ ἐξωτερικῷ, ὅπου ἐπὶ
δίμηνον διέμεινεν ὁ κ. Μιχαλακόπουλος
κράτει ἡ ἐντύπωσις ὅτι οὐδὲν σταθερὸν ὑ-
πάρχει ἐν Ἑλλάδι, ὅτι οἱ Βενιζελικοὶ ἀρ-
χηγοὶ εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὰς ἐκάστοτε
ἀνταρσίας τῶν διαφόρων στρατη-
γῶν τοῦ Βενιζελισμοῦ, ὅτι τὸ δημοψή-
φισμα τοῦ 1924 ἦτο νόθον καὶ ὅτι ἐπιβάλ-
λεται ὅπως παύσουν τὰ κινήματα, κληθῇ ὁ
λαὸς νὰ εἴπῃ ἐλευθέρως τὴν γνώμην
αὐτοῦ περὶ τοῦ πολιτεύματος αὐτοῦ καὶ μὴ ὑ-
πολογισθῶν αἱ ψῆφοι τῶν προσφύγων,
ἀλλὰ μόνον τοῦ γηγενοῦς λαοῦ, ἐφόσον οἱ
πρόσφυγες δὲν ἀπέκτησαν ἀκόμη πολιτικὴν
συνείδησιν καὶ δὲν ἔχουν καταστῇ πολῖται
ἀνεπηρέαστοι, διότι εἰσέτι ἐξαργυρᾶται ἡ συν-
τήρησις αὐτῶν ἐκ τῶν κρατικῶν ὑπηρεσι-
ῶν καὶ ἐκ τῆς διαθέσεως ὑπὲρ αὐτῶν τῶν
πόρων τοῦ Κράτους. Λιὰ τοῦτο ἡ πρότασις
περὶ νέου δημοψηφίσματος δὲν ἔσχε περαι-
τέρω ἀπήχησιν. Τὸ Λαϊκὸν κόμμα δὲν
συνεζήτησε πλέον ἐπ' αὐτῆς μετὰ τὰς ἐν τῇ
Βουλῇ δηλώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ του, τὸ δὲ
κόμμα τῶν Ἐλευθεροφρόνων ἐθεώρησε πα-

θέλλον τὸ ζήτημα τοῦτο, μετὰ τὴν ἄρτι δη-
μοσίευσιν τοῦ Συντάγματος. Τὸ νέον δημο-
ψήφισμα ἐρρίφθη ὡς γνώμη, ἵνα καλύρῃ
τὰς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν γένει ἐν Εὐρώπῃ ἐ-
πικλήσεις περὶ σταθεροποιήσεως τῆς κα-
ταστάσεως ἐν Ἑλλάδι. Καὶ τὸ δημοψήφι-
σμα τοῦτο θὰ γίνῃ μόνον ὅταν ὑπάρξῃ κῶ-
βερνήσις ἰσχυρὰ καὶ πείθουσα ὅτι ἡ διεξα-
γωγὴ αὐτοῦ θὰ εἶναι πράγματι ἐλευθέρω
καὶ θὰ ἀποδώσῃ γνήσια ἀποτελέσματα.

Τὰ Ὑπουργικὰ Συμβούλια εἰς ἀλλεπαλ-
λήλους συνεδριάσεις ἡσχολήθη μετὰ τὰς ἀνα-
κοινώσεις τῶν κ. κ. Μιχαλακοπούλου καὶ
Καφαντάρη. Ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ζητη-
μάτων ἐγένετο ἐρεῖα μελέτη καὶ ἰδίως ἐπὶ
τῶν Ἑλληνοσερβικῶν, ἐξεδόθη δὲ μετὰ τὴν
λήξιν τῆς συνεδριάσεως τὸ ἀκόλουθον ἀνα-
κοινωθέν:

«Εἰς τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐξετέθη-
σαν ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ
κ. Μιχαλακοπούλου τὰ διαμειφθέντα μετὰ
τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν τῶν Μ. Δυ-
νάμεων καὶ ἄλλων ἐπισήμων προσώπων ἐν Γε-
νεύῃ, Παρισίῳ, Λονδίνῳ καὶ Ρώμῃ ἐν σχέσει
μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν
γένει καὶ εἰδικώτερον μετὰ τὴν στάσιν τῆς Ἑλ-
λάδος, ἥτις δὲν δύναται διὰ σπουδαιοτάτους
λόγους ν' ἀποδεχθῇ τὰς μὴ ἐπικυρωθείσας
συμφωνίας τὰς συναφθεῖσας ἐπὶ τῆς δικτα-
τορίας Παγκαλίου.

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνέκρινεν ἀ-
νεπιφυλάκτως τὰς ἐνεργείας τοῦ κ. Ὑπουρ-
γῶν Ἐξωτερικῶν, εἰς ὃν ἐπαφίεται ἡ περαιτέ-
ρω διαχείρησις τῶν ἐξωτερικῶν ζητημάτων.
συμφώνως ταῖς ἐκτεθείσαις ὑπ' αὐτοῦ γραμ-
μαῖς».

Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ζη-
τημάτων ἐγένοντο ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Κα-
φαντάρη καὶ μετὰ μακρὰν συζήτησιν ἐδη-
λώθη ὅτι οὐδεμία δέσμευσις τῆς Ἑλλάδος
ἐγένετο διὰ τὸ δάνειον, ἐτονίσθη δὲ ὅτι ἡ δι-
χοτόμησις τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς θὰ ἐ-
πιφέρει κλονισμὸν τοῦ πρώτου πιστωτικοῦ
ἰδρύματος. Ὁ κ. Καφαντάρης ἀνέπτυξε τὸ
ζήτημα τοῦτο εἰσὼν ὅτι συζητοῦνται δύο
σχέδια. Τὸ ἐν ἀφορᾷ τὴν μετατροπὴν τῆς
τραπέζης εἰς ἐκδοτικὴν, ἀφοῦ ἀποσπα-
σθῶν ἐξ αὐτῆς πᾶσαι αἱ ἄλλαι τραπεζῖται
ὑπηρεσίαι, τὸ δ' ἕτερον προβλέπει εἰς τὸν
περιορισμὸν τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς εἰς
τραπεζῖτικὰς ἐργασίας, ἀποσπώμενης τῆς
ἐκδοτικῆς τῆς ιδιότητος καὶ εἰς ἰδρύσιν νέ-
ας τραπέζης καθαρῶς ἐκδοτικῆς καὶ ἀνεξαρτή-
του τῆς ἄλλης. Ἐπὶ τῶν σχεδίων τούτων

διεξάγονται ἤδη συνεννοήσεις μεταξὺ τῶν
ἀρμοδίων, φαίνεται ὁμως προτιμωμένη ἡ
δευτέρα λύσις. Ὁ καταρτισμὸς τοῦ σχετι-
κοῦ νομοσχεδίου θὰ ἀνατεθῇ εἰς ἐπιτροπὴν
ἐκ τῶν ἀρμοδίων ὑπουργῶν, ἥτις καὶ θὰ λά-
βῃ ὑπ' ὄφει τῆς καὶ τὰς τεχνικὰς ὑποδεί-
ψεις τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν σταθεροποίησιν τῆς
δραχμῆς ὁ κ. Καφαντάρης παρεμβατικῶς
μόνον ἔκαμε λόγον περὶ αὐτῆς δεδομένου
ὅτι δὲν κατέληξεν ἀκόμη εἰς συγκεκριμένα
συμπεράσματα. Πάντως ἀνεκοίνωσεν ἐν συ-
νεχείᾳ τῆς ἐκθέσεώς του, ὅτι καὶ ἡ σταθε-
ροποίησις θὰ γίνῃ διὰ νόμου ἀλλ' ὅχι ἀ-
μέσως τώρα. Ὡς παραστῇ ἀνάγκη νὰ
παρέλθουν τρεῖς καὶ τέσσαρες μῆνες διὰ
νὰ τεθοῦν πρότερον εἰς ἐφαρμογὴν τὰ
οἰκονομικὰ μέτρα τῆς κυβερνήσεως καὶ
συντελεσθῇ ἡ διαρρύθμισις τῆς Ἑθνι-
κῆς Τραπεζῆς. Τὴν σταθεροποίησιν θὰ ὑ-
ποβοηθήσῃ ἡ ἐκδοτικὴ Τράπεζα καθορί-
ζουσα τὴν τιμὴν τῆς δραχμῆς ἐκάστοτε καὶ
συγκρατοῦσα αὐτὴν διὰ σημαντικοῦ καλύμ-
ματος προερχομένου ἐκ τοῦ δανείου τῆς ἐ-
ξυγιάνσεως.

Ἐπίσης παρεμβατικῶς ἀνέφερεν ὁ κ.
Καφαντάρης, ὅτι διὰ τῆς σταθεροποιήσεως
τῆς δραχμῆς θὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ γίνῃ
βραδύτερον σκέψις καὶ περὶ καθορισμοῦ νέ-
ας νομισματικῆς μονάδος.

Ἡ πὶ τούτων ὁριστικαὶ ἀποφάσεις θὰ λη-
φθῶσι μετὰ συνεννόησιν καὶ μετὰ τὸν ἐπανελ-
θόντα ἐξ Εὐρώπης ὑποδιοικητὴν κ. Τσου-
δερόν.

Οἱ ἔμποροι διὰ τοῦ προέδρου τοῦ Ἐμ-
πορικοῦ Συλλόγου προέβησαν εἰς νέα διαβή-
ματα πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν ὑπὲρ τῆς
διατηρήσεως τῆς Οἰκουμενικῆς. Εἶναι προ-
φανὲς ὅτι ὁ ἐμπορικὸς κόσμος ἀσχάλλει ἐκ
τῆς διαρκοῦς κυβερνητικῆς ἀσταθείας, ἀλ-
λὰ ἡ μόνη λύσις πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς δι-
κάας του ἐπιθυμίας εἶναι ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ
Κράτους ἐκ τῶν Βενιζελικῶν ἐπηρεασιῶν καὶ
ἡ ἐπιβολὴ τοῦ νόμου κατὰ τῶν ἐκάστοτε ἀν-
ταρτίων καὶ κακοποιῶν.

Ἡ ἐντὸς τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ στρατοπέ-
δου συντελουμένη ζύμωσις ἡρξισεν ἐκδη-
λουμένη. Τὸ δοθέν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ
καθηγητοῦ καὶ ἄλλοτε ὑπουργοῦ κ. Τιμ.
Πλιοπούλου γεῦμα τῶν 300 ἀντιβενιζε-
λῶν ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἰδέα τοῦ ἀντιβενιζε-
λισμοῦ δὲν ἔπαυσε ἐξελισσομένη οὐδὲ ἐρμειώ-
θη καὶ ὁ ὑπὲρ αὐτῆς φανατισμὸς, ἀλλ' ὅτι

ΗΜΕΡΑΙ ΔΟΞΗΣ ΚΑΙ ΘΡΙΑΜΒΟΥ

ΤΑ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΟΙ ΕΝΔΟΞΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ 1912-1913

10

Εργάφησαν ειδικῶς διὰ τὴν «Νέαν Ἐποχὴν» ἀπὸ ἀπότακτον ὑποστράτηγον μέλος τοῦ Μεγάλου Ἐπιτελείου.

(Πᾶσα ἀναδημοσίευσις ἀπαγορεύεται ἄνευ τῆς ἀδείας τῆς «Νέας Ἐποχῆς»)

Ὅταν ὁ Κωνσταντῖνος ἀντελήφθη ὅτι οἱ Τούρκοι παρείλκουν τὰς διαπραγματεύσεις τῆς παραδόσεως τῆς πόλεως μετὰ μακρὰν σύσκεψιν τοῦ Ἐπιτελείου, ἔδωκεν ἀμέσως τὴν διαταγὴν τῆς προελάσεως σύμφωνα μετὰ τὸ ἔτοιμον σχέδιον τοῦ Στρατηγείου. Οἱ φαντάροι καὶ οἱ εἰζωνοὶ τραγουδῶντες ἐξεκίνησαν, παριστῶντες τὸ θέαμα ἀνθρώπων μεταβαινόντων εἰς πανήγυριν καὶ ὄχι πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ θανάτου. Εἶχον φθάσει τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα τὰς τουρκικὰς προφυλακάς. Οἱ εἰζωνοὶ τῆς ταξιαρχίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὸ δεξιὸν τῆς παρατάξεως ἤνοιξαν ψιλὴν κουβέντα μετὰ τοὺς Τούρκους.

— Ἐχετε καιρὸ νὰ φάτε βρὲ ἀντίχριστοι.

— Σεῖς, ἀπαντοῦσαν οἱ Τούρκοι.

— Ἐμεῖς;... Ἐμεῖς κάνουμε δίαιτα γιὰ νὰ φάμε αὐριο μ' ὄρεξιν στὴ Θεσσαλονίκη.

Ἦσαν ἀπολύτως βέβαιοι, οἱ σταυραετοὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως.

**

Μόλις ἐλήφθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Ταχσίν πασᾶ περὶ πλήρους ἀποδοχῆς τῶν ὁρῶν τοῦ Κωνσταντίνου, ἀμέσως ἐδόθη ἡ διαταγὴ τῆς διακοπῆς τῆς προελάσεως. Ὁ Κωνσταντῖνος ἐν βαθύτῃ συγκινήσει ἔλεγεν εἰς τοὺς ἀξιωματικούς εἰς τὸ στρατηγεῖον.

«Νὰ ἐνὰ ὄνειρόν μου ποῦ ἐπραγματοποιήθη. Ἡ Θεσσαλονίκη μετὰ τόσους αἰῶνας εἶναι πάλιν Ἑλληνικὴ καὶ εἰς τὰ φρούριά της θὰ κυματίζῃ ἐντὸς ὀλίγου ἡ γαλανόλευκος σημαία μας!»

οἱ καλοὶ πολῖται οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὴν ἐμμένουν ἀνεκδότως εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ δόγματα τοῦ ἀντιβενιζελικοῦ στρατοπέδου μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι σώζουν τὴν χώραν καὶ ἱκανοποιοῦν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον.

Καὶ ἔγραφεν εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του:

«Ἐπὶ τέλους! Ἄς εἶναι δοξαζόμενον τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ!... ὁ μέρος τῶν ἱστορικῶν μας ἰδεωδῶν ἐπραγματοποιήθη, Ἡ Θεσσαλονίκη παρεδόθη εἰς τὰ στρατεύματά μου. ὁ λογιζόμενος ὁ Θεός!... Εἰς τὰς προτάσεις τοῦ ἐχθροῦ ἀπήντησα ὅτι δὲν ὑπῆρχον παρὰ μόνον δύο λύσεις διὰ νὰ ἐκλέξω: ἢ νὰ πολεμήσῃ, ἢ νὰ παραδοθῇ... Εἶνε δύσκολον νὰ περιγράψω τὴν χαρὰν καὶ τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν ἀξιωματικῶν μου καὶ τῶν στρατιωτῶν μου. Ἀσπάζονται ἀλλήλους συγκινημένοι καὶ ὅλο τὸ στρατόπεδον πανηγυρίζει... Τοὺς βλέπω καὶ δὲν ἔμπορῶ νὰ συγκρατήσω τὰ δάκρυά μου. Σ' εὐχαριστῶ Θεέ μου!...»

**

Αἱ διαπραγματεύσεις αἵτινες διεξήχθησαν μετὰ νικητῶν καὶ ἡττημένων ἔξω τῆς Θεσσαλονίκης, παρέχουν μίαν μεγαλοπρεπῆ εἰκόνα τῆς θελήσεως τοῦ Δυνατοῦ. Ὁ Δυνατὸς ἦτο εἰς τὴν περίστασιν ἐκείνην ὁ Στρατηλάτης Κωνσταντῖνος, ὁ ὁποῖος στηριζόμενος εἰς τὴν ἰσχύϊν τῶν ἐνδόξων ὀπλῶν τοῦ γενναίου στρατοῦ του, ἀπέκρουεν ἀκαμπτος τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην ὅλας τὰς προσπάθειάς τοῦ ἡττημένου ἀντιπάλου του ζητοῦντος κατὰ τὴν περιστάσιν.

— Ἡ παράδοσις θὰ γείνη ἄνευ ὁρῶν! Αὐτὸ ἐτόνιζε καὶ εἰς αὐτὸ ἐπέμεινε. Καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐκάμφθη καὶ ἐδέχθη. Διότι ὁ ἀντίπαλός του ἦτο ὁ Δυνατός!..

**

Ἐκτὸς τοῦ τηλεγραφήματος πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τὸ ὁποῖον ἐδημοσίευσamen εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος, ὁ Κωνσταντῖνος ἀνήγγειλεν διὰ τοῦ κατωτέρου τηλεγραφήματος πρὸς τὸν πατέρα του ἀείμνηστον Βασιλέα Γεώργιον Α' τὴν παράδοσιν τῆς Θεσσαλονίκης.

Θεσσαλονίκη.

Πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα

Γιὰ

«Χθὲς τὴν ἑσπέραν ὑπεγράφη ἐν Θεσσαλονίκῃ σύμβασις παραδόσεως τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, τῆς πόλεως καὶ τοῦ Καρα-Μπουρνού.

Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς δυνάμει 25,000 ἀνδρῶν, καταθέτει τὰ ὅπλα ἀποκαθιστάμενος αἰχμάλωτος.

Οἱ ἀξιωματικοὶ θὰ τηρήσωσι τὰ ὅπλα τῶν παραμένοντες ἐλεύθεροι ἐπὶ τῷ λόγῳ τιμῆς αὐτῶν ὅτι δὲν θὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸν παρόντα πόλεμον. Στρατὸς πανηγυρίζει.»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Καὶ ἡ μεγάλη Ἑθνικὴ ἱστορικὴ ἡμέρα τῆς θριαμβευτικῆς εἰσόδου τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἐξεμέρωσε. Ἐορτὴ ἑορτῶν καὶ πανηγυρὶς πανηγύρεων. Ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα μετὰ ἀνοικτὰς τὰς πατριωτικὰς στοργικὰς ἀγκάλας τῆς ἀνέμενε τοὺς ἐλευθερωτάς.

Κατὰ τὴν διαταγὴν τοῦ στρατηγείου θὰ εἰσέρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν πόλιν τὰ δύο εὐζωνικά τάγματα τῆς ταξιαρχίας Κωνσταντινουπόλεως, ἡ 7ῃ μεραρχία, ἡ σιδηρὰ Βα μεραρχία (τῶν Ἀθηνῶν) καὶ τὰ ἄλλα σώματα. Ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Γεώργιος μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου ἑφιπποὶ, οἱ πρίγκιπες Ἀνδρέας Χριστόφορος καὶ ὁ τότε διάδοχος Γεώργιος, τὰ μέλη τοῦ Γεν. Στρατηγείου ἠκολούθουν ἑφιπποὶ. Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῶν αἱ ἐκδηλώσεις καὶ ἡ φρενίτις τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ Θεσσαλονίκης, καὶ ὁ προκαλέσας δάκρυα καὶ ῥίγη συγκινήσεως ἐθνικὸς ἐνθουσιασμός. Ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ ὑπερηφάνεια τῶν στρατευμάτων. Ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ ἡ βαθεῖα συγκίνησις τῶν ἡγετῶν τοῦ ἔθνους Γεωργίου Α' καὶ τοῦ δαφνοστεφοῦς Στρατηλάτου Κωνσταντίνου.

Ἄς περιλάβω ἐδῶ τὰς ὀλίγας λιτὰς ἀλλὰ καὶ τόσον συγκινητικὰς γραμμὰς τὰς ὁποίας εἶχε χαράξῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του Κωνσταντῖνος ὁ Νικητής.

«Χθὲς καθὼς εἰσερχόμεν θριαμβευτικῶς εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἐπὶ κεφαλῇ τῶν πρώτων μεραρχιῶν μου, αἱ ὁποῖαι ἐπολέμησαν τόσον γενναίως, μέσα εἰς τὰς φρενιτιώδεις ἐπενφημίας τῶν ἀπελευθερωθέντων Ἑλλήνων ποῦ ἐφιλοῦσαν τῆς μπότης μου καὶ τὰ κράσπεδα τοῦ μανδύου μου καὶ ἔβλεπα εἰς τοὺς δρόμους χιλιάδας ἀφωπλισμένων Τούρ-

κῶν στρατιωτῶν, ἐσκεπτόμην «ΙΔΟΥ Π ΣΤΙΓΜΗ ΔΙΑ Ν' ΑΠΟΘΑΝΩ ΜΙΑ ΤΟΣΟΝ ΩΡΑΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΔΕΝ ΘΑ ΞΑΝΑΡΘΗ ΠΟΤΕ!»

«Ἐνὰς κόμπος μοῦ πνίγει τὸν λάρυγγα, τὰ μάτια μου εἶνε γεμμάτα δάκρυα δὲν ξεύρω πῶς νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην μου πρὸς τὸν Θεόν! Ξεχνῶ ὅλας τὰς στερεώσεις τοὺς κόπους, τὰς πικρίας καὶ ὅσα ὑπέφερα κατὰ τὰ παρελθόντα ἐτη!... Ἡ ἀμοιβὴ εἶναι, ἀλήθεια, παρὰ πολὺ μεγάλη καὶ πολὺ ὠραία!»

**

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Μηνᾶ ἐψάλη ἡ εὐχαριστήριος πρὸς τὸν Ὑψιστον δοξολογία. Ἡ ἐμπνευσμένη εὐχὴ τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης Γενναδίου, ἡ τόσον συγκινητικὴ ἔκαμεν ὅλα τὰ ἐκκλησίασμα νὰ κλαίῃ... Ὁ Κωνσταντῖνος κατελήφθη ἀπὸ λυγμοὺς εἰς μίαν στιγμὴν. Καὶ ὁ Μητροπολίτης βαθύτατα καὶ αὐτὸς συγκινημένος διέκοψε τὴν ἐμπνευσμένην του εὐχαριστήριον εὐχὴν. Ἀλησμόνητος ἀληθὺς ἡμέρα...

Ο ΑΠΟΤΑΚΤΟΣ

Εἰς τὸ προσεχές τεῦχος: Τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ πολέμου,

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ καθυστεροῦντες τὰς συνδρομὰς τοῦ Βου καὶ Γου ἔτους ὅπως ἐμδάσωσιν αὐτάς, διευκολύνοντες τὴν προσπάθειαν ἡμῶν διὰ τὴν ἀρτιωτέραν ἐκδόσιν τῆς «Ν. Ἐποχῆς» καὶ ἀποκτώντες τὸ δικαίωμα τῆς λήψεως ΔΩΡΕΑΝ τοῦ Βου τόμου τῆς «Ἱστορίας Δ. Γούναρη».

ΙΣΤΟΡΙΑ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ

Τὰ ὑποπρακτορεῖα ἐφημερίδων τῆς Ἑταιρείας Ἑλληνικοῦ τύπου εἰς τὰς ἐπορχίας ἔχουν ἀναλάβει τὴν διάθεσιν τοῦ διδλίου.

Ὁ Α' τόμος τῆς «Πολιτικῆς Ἱστορίας τοῦ Δημ. Γούναρη» πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν Πειραιῶς καὶ ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Ἡ ἀπὸ τινος χρόνου ἐκδηλωθεῖσα ζωνρὰ προσπάθεια, τόσον ἐκ μέρους τοῦ ἐπισήμου Κράτους, ὅσον καὶ ἐκ μέρους τῶν διαφόρων ἐπιχειρηματιῶν, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανικῆς ἡμῶν παραγωγῆς, δέον ἀναμφιβόλως νὰ συντονίζεσθαι, μὲ ὅλας ἐκείνας τὰς συνθήκας καὶ μὲ ὅλους ἐκείνους τοὺς παράγοντας οἵτινες συνεπιδρουν, οὐχὶ μόνον ἐπὶ μιᾷ ἐκαστῆς ἐκ τῶν βιομηχανιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς Ἑθνικῆς μας οἰκονομίας. Αἱ κατευθύνσεις τὰς ὁποίας ἐδημιούργησαν αἱ μεταπολεμικαὶ τάσεις ἐν τῇ βιομηχανικῇ ἐξελίξει καὶ οἱ ὅροι οἱ διέποντες τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν ζῶν τῆς χώρας μας ὀφείλουν ἀμερίστον νὰ ἐφελέσθουν τὴν προσοχὴν μας κατὰ τὴν διάπλασιν ἐνὸς ὑγιοῦς ἐκβιομηχανιστικοῦ προγράμματος, ἐὰν θέλωμεν νὰ ἐπιτύχωμεν ὠρισμένα σαφῆ καὶ ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

Ἐπισκοποῦντες ὅμως κατὰ ταῦτα τὴν οἰκονομικὴν ἡμῶν κατάστασιν, δὲν δυνάμεθα παρὰ νὰ ἀναγνωρίσωμεν τὴν μεγίστην ἐπίδρασιν τὴν ὁποίαν ἐξήσκησε καὶ ἐξακολουθεῖ εἰσέτι νὰ ἐξασκῇ ἐφ' ὅλων τῶν ἐκδηλώσεων τῆς οἰκονομικῆς μας δράσεως, ἡ μεγάλη στενότης τοῦ κεφαλαίου στενότης πρὸς τὴν ὁποία καλεῖται ἤδη νὰ παλαίσῃ καὶ ἡ νεαρὰ ἑλληνικὴ βιομηχανία. Διότι ὁ χαρακτήρ τῆς νεωτέρας βιομηχανίας, χαρακτήρ ὡς γνωστὸν κατ' ἐξοχὴν συγκεντρωτικὸς καὶ ολοκληρωτικὸς, ἐπιζητεῖ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν κεφαλαίων εἰς μεγάλη ποσά, εἰς τρόπον ὥστε, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διαφόρων τεχνικῶν ἐφευρέσεων καὶ προόδων νὰ καθίσταται ἐφικτὴ ἡ μεγάλη καὶ ἐντατικὴ παραγωγή, ἡ σπουδαιότης τῆς ὁποίας εἶνε πασίγνωστος καὶ ἀπ' αὐτὰ ἀκόμη τὰ στοιχειώδη διδάγματα τῆς οἰκονομικῆς ἐπιστήμης.

Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀντιμετώπησιν τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος, ζητήματος ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται ἐμμέσως καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν ὅρων πάσης βιομηχανικῆς προόδου, φρονούμεν ὅτι ἐπιβάλλεται ἀπὸ ἀπόψεως ἐσωτερικῆς ἐμποροβιομηχανικῆς πολιτικῆς, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ ἴδρυσις ἰσχυρῶν βιομηχανικῶν ὁργανισμῶν, διὰ τῆς συνενώσεως τῶν διαφόρων συγγενῶν μικροεπιχειρήσεων αἰτινες κυριαρχοῦσι δυστυχῶς εἰς ὅλους τοὺς βιομηχανικοὺς μας κλάδους καὶ αἰτινες δὲν δύνανται νὰ

ἀντικαθιστῶσι μονομερῶς πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νεωτέρας παραγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ ὑποβοήθησις τοῦ ἔργου τῆς συστάσεως καὶ ἐπεκτάσεως βιομηχανιῶν, αἰτινες ὡς ἐκ τοῦ χαρακτῆρος τῶν καὶ τῶν σχέσεων τῶν πρὸς ἄλλους κλάδους τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας εἶνε κατ' ἐξοχὴν βραχυκί—key industries διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν λίαν χαρακτηριστικὴν ἀγγλικὴν φρασολογίαν—καὶ κατὰ συνέπειαν δικαιοῦνται νὰ ἀξιῶν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν μας, ἐφόσον διὰ τῆς ἀναπτύξεώς τῶν θὰ δημιουργηθῶν τὰ ἀπαραίτητα στελέχη διὰ τὴν πληρεστέραν λειτουργίαν καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων βιομηχανιῶν καὶ θὰ τεθοῦν αἱ ἀναγκαῖαι βάσεις πάσης μελλοντικῆς παραγωγῆς αὐτῶν.

Μεταξὺ τῶν βασικῶν τούτων βιομηχανιῶν, τὴν πρωτίστην θέσιν κατέχουσιν ἀναμφισβητήτως αἱ μηχανολογικαὶ καὶ βιομηχαναῖαι, λόγῳ τῆς συνθέσεως τῶν νεωτέρων ἐργοστασίων ὡς πρὸς τὰς μηχανικὰς αὐτῶν ἐγκαταστάσεις αἰτινες ὀφείλουν νὰ εὐρίσκωνται ἐν διαρκῇ συγχρονισμῷ πρὸς τὰ δεδομένα τῆς πείρας καὶ τῶν τεχνικῶν ἐπιστημῶν ἀλλὰ καὶ λόγῳ τῆς συναφείας τῶν προκειμένων βιομηχανιῶν μετ' ἄλλου σπουδαιοτάτου κλάδου τοῦ ἐθνικοῦ μας πλούτου, τῆς ἐμπορικῆς μας ναυτιλίας. Πράγματι, ἡ μεγάλη πρόοδος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου ναυτικοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ χωρητικότης εἰς τόνους ἐφθάσε ἐσχάτως τὸ ἑκαμύριον καὶ τὸ ὁποῖον ἐξυπηρετεῖ τὰς μεσογειακάς ἀλλὰ καὶ τὰς διεθνεῖς συναλλαγὰς, ἡσθάνθη ἤδη τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς ἑλληνικῆς ναυπηγικῆς βιομηχανίας καὶ μηχανουργίας, ὅχι μόνον διὰ τὴν κατασκευὴν νέων σκαφῶν, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀποτελεσματικὴν ἐπισκευὴν παλαιῶν πλοίων. Κατὰ συνέπειαν οἱ ἑλληνες ναυτιλλόμενοι, θὰ ἐβλεπον μετὰ δεικναιολογημένης ἀνακουφίσεως, πᾶσαν προσπάθειαν, τείνουσαν εἰς τὴν ἐπαύξεισιν τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων τῶν μηχανολογικῶν μας βιομηχανιῶν καὶ θὰ συνέτεινον πρὸς τοῦτο διὰ διαθέσεως κεφαλαίων, ἐὰν ἐτύγχανον καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀρμόδιων κύκλων τῆς δεούσης προσοχῆς καὶ ὑποστηρίξεως. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ ἐμπορικὸς μας κόσμος, ὅστις κατὰ τὴν διάρκειαν ἰδίως τοῦ παγκοσμίου πολέμου, ἀπεκόμισε ὅλως ἐξαιρετικὰ κέρδη καὶ ὅστις σήμερον λόγῳ τῆς χαλαρότητος τῆς διε-

θνοῦς ναυλαγορᾶς διακτρεῖ ἐπιφυλάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν τοποθέτησιν τῶν κερδῶν τούτων εἰς ἀγορὰς νέων πλοίων, δύναται νὰ προσέλθῃ διὰ συνδυασμένων ἐνεργειῶν ἀρωγὸς ἐπωφελέστατος διὰ τὴν εὐδωσίαν τοῦ ἔργου τῆς ἀναπτύξεως τῶν μηχανολογικῶν μας ἐπιχειρήσεων, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς βιομηχανικῆς μας ἐν γένει προόδου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων αὐτοῦ συμφερόντων.

Διότι ἡ ἐπιτυχὴς δημιουργία ἰσχυρῶν μηχανολογικῶν ὁργανισμῶν, θὰ ἐπέφερον ἐκτὸς τῆς ἀμέσου ἐνισχύσεως τῆς ναυπηγικῆς καὶ τῆς μηχανουργίας, σπουδαιοτάτην ἐπαύξεισιν καὶ τῆς ὅλης ναυτιλιακῆς μας κινήσεως, καθόσον καθίσταται δυνατὴ ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ συντήρησις ὅλων ἐκείνων τῶν λιμενικῶν ἐγκαταστάσεων αἰτινες ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας εἶνε ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ταχεῖαν φορτοεκφόρτωσιν τῶν ἐμπορευμάτων τῶν πλοίων. Ὡσαύτως ἐν τοῖς μηχανολογικοῖς ἐργοστασίοις θὰ ἐδημιουργοῦντο εὐνοϊκαὶ συνθήκαι πληρεστέρου καὶ ἀποτελεσματικοῦ καταρτισμοῦ τοῦ τεχνικοῦ προσωπικοῦ τῶν πλοίων, δεδομένου, ὅτι ἡ ἐξέλιξις τῶν τεχνικῶν ἐπιστημῶν τείνει νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς παλαιὰς ἐμβολοφόρους ἀτμομηχανὰς τῶν μὲ τὰς μεγαλυτέρας ἀποδόσεως μηχανὰς ἐσωτερικῆς καύσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καθίσταται ἀναγκασία καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου συστήματος τῶν μηχανῶν ἀρτία μόρφωσις τῶν μηχανικῶν τοῦ ἐμπορικοῦ μας στόλου. Ἐξ ἄλλου αἱ μηχανολογικαὶ βιομηχαναῖαι θὰ συνέτεινον ἀποτελεσματικῶς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τῆς Γεωργίας διὰ τῆς κατασκευῆς διαφόρων γεωργικῶν εργαλείων καὶ μηχανημάτων τὰ ὅποια σήμερον ἀναγκάζεται νὰ προμηθεύεται ἐκ τῶν ἀγορῶν τοῦ Ἐξωτερικοῦ ὅπως ἐπίσης τῆς ἀεροπλοίας καὶ τῶν σιδηροδρόμων καὶ νὰ μὴ προσφεύγωμεν εἰς τὴν ξένην παραγωγὴν, ἥτις οὐχὶ σπανίως διοχετεύει πρὸς ἡμᾶς μέσῳ διαφόρων ὑπόπτων συμβάσεων ὅλα τὰ bons pour l'Orient ἀκριτὰ καὶ πεπαλαιωμένα ὀλικά τῆς.

Ἴσως βεβαίως νὰ ὑπάρξωσι τινὲς διατεινόμενοι ὅτι ἡ ἑλλειψὶς πρώτων ὑλῶν, καθὼς καὶ ὑλῶν κινήσεως, παρενθῆται οὐσιώδη προσκόμματα διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς μεγάλης σιδηροβιομηχανίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταδικάζεται αὕτη ἐκ τῶν προτέρων εἰς ἀποτυχίαν. Ἀλλ' αἱ ἀντιρρήσεις αὗται δὲν νομίζομεν ὅτι βασιζοῦνται ἐπὶ τῆς πραγματικότητος. Διότι ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὰς πρώτας ὑλὰς, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν διαφόρων στατιστικῶν, οὐδεμία ὡς πρὸς ταύτας σπανιότης ὑφίσταται ἀλλὰ μόνον κακὴ ἐκμετάλλεσις, ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰς

ὑλὰς κινήσεως, στερούμεθα μὲν παντελῶς λιθάνθρακος καὶ πετρελαίων, δυνάμεθα ὅμως ἀντ' αὐτῶν καὶ ἐν σχετικῇ ἀναλογίᾳ νὰ μεταχειρισθῶμεν ἀποτελεσματικῶς τὸν ἐγγῶριον λιγνίτην, ὅστις κατέστη σήμερον διὰ τὴν ἐθνικὴν μας οἰκονομίαν, ζήτημα ἀνάγκης, εἰς τὰς λεπτομερείας τοῦ ὁποίου, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ ὑπεισέλθωμεν ἐνταῦθα.

Διὰ τοὺς ὡς ἄνω λοιπὸν ἐκτεθέντας λόγους καθίσταται καταφανές, ὅποια δέον νὰ εἶνε ἡ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους τηρηθησομένη βιομηχανικὴ πολιτικὴ, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν παραγωγικῶν τῆς βιομηχανίας μας δυνάμεων. Ὅσον ἀφορᾷ δηλαδὴ τὴν ἐξέυρεσιν τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων, ὀφείλει τοῦτο παραλλήλως μὲ τὰς προσπάθειας τοῦ παρὰ τῇ ξένῃ χρηματαγορᾷ πρὸς προσέλκυσιν τῶν ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων διὰ τῆς προαγωγῆς τῶν πιστωτικῶν τοῦ σχήσεως μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατὰ τρόπον ὅμως ἀποκλείοντα τὴν τοποθέτησιν τούτων εἰς κερδοσκοπικὰς καὶ ριψοκινδύνους ἐπιχειρήσεις ἐφημέρων καταστάσεων, νὰ ὑποβοηθήσῃ καὶ τὴν διοχέτευσιν τῶν ἐγγωρίων ἀποταμιευμάτων πρὸς τὰς γενικωτέρας σημασίας βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, ὅσον δι' ἀφορᾷ τὴν δασμολογικὴν τοῦ πολιτικῆν ὀφείλει νὰ περιορίσῃ τὴν προστασίαν, μόνον εἰς σοβαροὺς βιομηχανικοὺς ὁργανισμοὺς παρέχοντας ἐλπίδας μελλοντικῆς χειραφετήσεως καὶ νὰ ἀρῇ ταύτην ἐκ διαφόρων μικροεπιχειρήσεων τῆς εὐκαιρίας αἰτινες ἐπιπλέον χάρις τῶν ὑψηλῶν δασμῶν καὶ αἰτινες ἐργάζονται μοιραίως εἰς βάρος τοῦ ἐθνικοῦ μας πλούτου, χωρὶς σύστημα ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἱκανότητα, χωρὶς ὁργάνωσιν ἀλλὰ καὶ χωρὶς ἐλπίδας.

Διὰ τὴν κατάστρωσιν ἐνὸς ἀληθοῦς ἐκβιομηχανιστικοῦ προγράμματος, γνωρίζομεν βεβαίως πόσον δυσχερὲς εἶνε τὸ ἔργον. Γνωρίζομεν πόσας δυσκολίας θὰ συναντήσῃ τις, βαδίζων κατ' ἀνάγκην, ἐν μέσῳ κυκλώοντος ὁλοκλήρου ἀλληλοσυγκρουμένων συμφερόντων. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ διστάσωμεν. Ὀφείλομεν νὰ συγκλίνωμεν τὰς προσπάθειάς μας πρὸς τὸ βαρύνεντρον τῆς τεχνικοοικονομικῆς μας καταστάσεως, ἐν τῇ ἐξελίξει τῶν βιομηχανικῶν μας πραγμάτων, μὲ γνώμονα ἀπαραίτητον τὸ γενικώτερον συμφέρον, συνδυασμένον μὲ τὰς ἀνάγκας καὶ μὲ τὰς τάσεις τῆς Ἑθνικῆς μας οἰκονομίας.

Δ. Κ. ΑΣΗΜΑΚΟΣ

Η ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Καθ' ἡν στιγμήν τὸ ζήτημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ ἀναδημοσιεύσωμεν ἀπὸ τὸ τελευταῖον φύλλον «Οἰκονομικοῦ Ταχυδρόμου» σχετικὸν ἄρθρον μὲ τὸν τίτλον «Ἐθνικὴ Τράπεζα καὶ Ἐθνικὴ Ἐκδοτικὴ Τράπεζα» ἔχον ὡς ἐξῆς καὶ ἐκπροσωποῦν κατὰ τὰς πληροφορίες μας τὰς ἀπόψεις τῆς Διοικήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

«Ἡ ἀνάγκη τῆς δημιουργίας εἰς ἐκάστην χώραν καθαρῶς ἐκδοτικῶν ἰδρυμάτων ἔχει πλέον τὴν διεθνή ἀναγνώρισιν καὶ ἐπιβολήν, ἡ δὲ Ἑλλάς ὑποσχεθεῖσα νὰ συμμορφωθῇ ταχέως πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ἔχει τὸ πλεονέκτημα, ὅτι θὰ τύχῃ τῆς ἰσχυρᾶς υποστηρίξεως τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν καὶ τῶν μεγάλων ἐκδοτικῶν τραπεζῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Διὰ τοῦ συγκροτηθέντος συνδικατίου τῶν ἐκδοτικῶν τραπεζῶν, ὅπερ ἀνέλαβε νὰ χειραγωγῇ καὶ νὰ υποστηρίξῃ τὰς μεγάλας νομισματικὰς μεταρρυθμίσεις, ἀσφαλίζεται ἀπὸ ἀπροόπτων τὸ ἐθνικὸν μας νόμισμα, εἶνε δ' ἐξαιρετικῶς εὐχάριστον, ὅτι μεταξὺ τῶν πρώτων πού θὰ τύχουν τῆς βοηθείας καὶ τῆς συνεργασίας τοῦ ὁργανισμοῦ αὐτοῦ εἶνε ἡ χώρα μας. Οὐδεμία ἐπομένως ἀμφιβολία ἀπομένει καὶ οὐδεὶς δισταγμὸς δικαιολογεῖται, οὕτως ὥστε νὰ μὴ προχωρήσωμεν ἀπὸ τοῦδε συστηματικῶς καὶ νὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς διεθνoὺς ἐπικρατήσεως τραπεζικὰς ἀρχάς, περὶ δημιουργίας τοῦ καθαρῶς ἐκδοτικοῦ ἰδρυματος τοῦ τόπου μας.

«Ἀλλὰ τὸ ἀπασχολοῦν τοὺς εἰδικoὺς κύκλους ζήτημα εἶνε κυρίως ὁ τρόπος κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα θὰ μεταβιβάσῃ εἰς ἄλλους τραπεζικοὺς ὁργανισμοὺς τὴν μέχρι τοῦδε δρᾶσιν τῆς εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἔδωκεν ἐξαιρετικῶς τὸν ἐκδοτικὸν αὐτῆς κλάδον, ὡς καθαρὸς τραπεζικὸς ὁργανισμὸς ἔδρασε σπουδαίως καὶ προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας εἰς τὴν χώραν, συνέβαλε δὲ τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας. Ἡδυνήθη χάρις εἰς τὸ πλεονέκτημα τῆς συγκεντρώσεως, νὰ κινητοποιῇ τὰ διαθέσιμα κεφάλαια κατὰ βούλησιν καὶ ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων δι' ἑκαστον κλάδον ἀναγκῶν.

«Κλάδους ἀγόνους, οἵτινες ὑπὸ πᾶσαν ἄλλην τραπεζικὴν ὁργάνωσιν θὰ εὐρίσκοντο εἰς κατὰστασιν οὐχὶ εὐχάριστον, ἡδυνήθη ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα, χάρις εἰς τὴν πλεονεκτητικὴν αὐτῆς σύνθεσιν, νὰ προαγάγῃ ὅσον δὲν ἐπέτυχον, χωρὶς πλέον ἡμῶν προηγμένοι, διαθέτονται εἰδικὰ τραπεζικὰ ἰδρύματα. Ἡ βιομηχανία καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι κλάδοι τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς εὗρον ἐκ μέρους τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πᾶσαν ἀρωγὴν καὶ ἡδυνήθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, χάρις εἰς τὴν προστασίαν αὐτῆς, ν' ἀναδημοσιεύθωσι καὶ νὰ συμβάλωσι σπουδαίως εἰς τὴν οἰκονομικὴν πρόοδον τῆς χώρας.

«Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὴν μέχρι τοῦδε δρᾶσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ὡς καθαρῶς τραπεζικοῦ ὁργανικοῦ, ὀρίσμεν τὴν ἰδέαν τῆς διατηρήσεως τοῦ ἰδρυματος μὲ ὅλους τοὺς κλάδους τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἀσχολεῖται σήμερον, καὶ τὴν ἰδρύσιν «Ἐθνικῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος» πρὸς ἀσκήσιν τοῦ ἐκδοτικοῦ δικαιώματος καὶ τὴν διενέργειαν τῆς ταμειακῆς διαχειρίσεως τοῦ κράτους. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος θὰ μείνῃ οὕτω ὡς ἔχει καὶ εὐρίσκεται μὲ ὅλας τὰς λοιπὰς λειτουργίας καὶ μὲ ὅλα τὰ ὑποκαταστήματά της.

Ἰσχυρὸς, διεθνῶς γνωστὸς ὁργανισμὸς. Ἐνισχυόμεθα εἰς τὴν ἰδέαν μας αὐτήν ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ διέπον σήμερον τὰς ἐπιχειρήσεις σύστημα εἶνε τὸ τῆς συγκεντρώσεως, διότι ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ ἀποκέντρωσις οὐ μόνον δημιουργεῖ περιττὰς δαπάνας, αἵτινες ἐπιβαρύνουν σημαντικῶς τὰ κονδύλια τῶν γενικῶν ἐξόδων καὶ τῆς διαχειρίσεως ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ δυσχεραίνει τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συναλλαγῶν, λόγῳ τῆς ἐλλείψεως ἐνιαίας κατευθύνσεως. Τὰ μειονεκτήματα αὐτὰ κατέστησαν ἰδιά αἰσθητὰ μεταπολεμικῶς, σήμερον δὲ ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, ὅλοι οἱ μεγάλοι ὁργανισμοὶ συγχωνεύονται, διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἐνιαίαν διοίκησιν καὶ ἀπαλλαγῶν ἀπὸ περιττὰς δαπάνας. Ἐχομεν πλείστα ὅσα πρόσφατα παραδείγματα, καθ' ἃ ἰσχυροὶ ὁργανισμοὶ ἐθεώρησαν ὅτι ἐξυπηρετοῦνται καλλίτερον οἱ σκοποὶ τῶν διὰ τῆς συγχωνεύσεως τῶν μεθ' ἑτέρων ὁμοειδῶν ὁργανισμῶν ἐπιδιωκόντων τὸν αὐτὸν περίπου σκοπόν.

«Ἡ ἀποταμίευσις, ἀφ' ἑτέρου, ἥτις ὡρ-

γανώθη παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς τοιοῦτον ἐπίσημον σημεῖον, καὶ ἥτις ἀποτελεῖ δι' αὐτὴν κυρίαν πηγὴν συγκεντρώσεως κεφαλαίων, ὑπάρχει κίνδυνος νὰ υποστηρικτικὴν χαλάρῳσιν καὶ νὰ κατατηθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὰ ἰδρυθσόμενα καὶ τὰ ὑπάρχοντα τραπεζικὰ ἰδρύματα, καὶ οὕτω θὰ χαθῇ τὸ μέγα πλεονέκτημα τῆς κινητοποιήσεως τοῦ μεγαλειτέρου μέρους τῶν κεφαλαίων τῆς χώρας, ἀναλόγως τῶν παρουσιαζομένων ἀναγκῶν. Ἡ διάσπασις τῆς ἀποταμίευσος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ἐπὶ τινι χρονικῇ περιόδῳ σοβαρὰς δυσχερείας εἰς τὴν ὅλην ἐθνικὴν οἰκονομίαν.

«Τέλος διὰ τῆς διασπάσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς θὰ δημιουργηθῶν σοβαραὶ δυσχερείαι εἰς τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὑπάρχοντος προσωπικοῦ. Οἱ καλοὶ καὶ πεπειραμένοι ὑπάλληλοι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἶναι εὐλογον νὰ μὴ συναινέσουν νὰ μετατεθοῦν εἰς τοὺς ἰδρυθσόμενους νέους τραπεζικοὺς ὁργανισμοὺς. Ἐνῷ διὰ τῆς διατηρήσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς δημιουργίας τῆς Ἐθνικῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς μὲ μικρὸν ἀριθμὸν ὑπαλλήλων, τὸ σημερινὸν προσωπικόν, ὅχι μόνον οὐδὲν ἔχει νὰ θιχθῇ, ἀλλ' εἶνε λίαν πιθανόν καὶ ν' αὐξηθῇ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαι-

τούμενων διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἐκδοτικὴν ὁλίγων ὑπαλλήλων.

«Τοιοτοτρόπως ἐπιτυγχάνεται καὶ ἐνταῖον ταμεῖον συντάξεων καὶ ἀρωγῆς τῶν ὑπαλλήλων ἀμφοτέρων τῶν τραπεζῶν, λόγῳ τῆς κοινῆς καταγωγῆς των. Ἐν ἐναντίᾳ πεδιστώδει, θὰ δημιουργηθῇ διὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν σοβαρὸν ὑπαλληλικὸν πρόβλημα, θὰ ἀναγκασθῇ δὲ αὕτη νὰ διατηρήσῃ δυσανάλογον προσωπικὸν καὶ νὰ ἐπιβαρύνεται οὕτω μὲ πολλὰς διαχειριστικὰς δαπάνας, ἐνῷ οἱ νέοι ὁργανισμοί, στεροῦμενοι εἰδικῶν καὶ πεπειραμένων ὑπαλλήλων, δὲν θὰ εἶνε δυνατόν νὰ καταστῶσι ταχέως παραγωγικοί.

«Τὰ νέα ἰδρύματα, ἀφ' ἑτέρου, ἔχουσι ν' ἀντιμετωπίσωσι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἰδρύσεώς των σοβαρὰς δυσχερείας καὶ νὰ λύσωσι προβλήματα, ἅτινα θέλουσι δημιουργηθῇ ἅμα τῇ ἀποσπάσει των ἐκ τῆς Ἐθνικῆς.

«Τὸ ζήτημα βεβαίως δὲν εἶνε ἄπλοον. Διὰ τοῦτο δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον ν' ἀκουσθῶσιν ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων αἱ γνώμαι τῶν ἀρμοδίων καὶ εἰδικῶν, ἐκ τῆς συζητήσεως δὲ ταύτης ἡ ὠφέλεια θὰ εἶνε ἀναμφισβήτητος σημαντικὴ».

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΔΙΑΤΙ Η ΙΣΧΥΡΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΔΕΝ ΕΚΕΡΔΙΣΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΝΠΡΙΝΤΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

Αὗται αὗται αἱ ἐκθέσεις τοῦ Χέντς εἶναι πλήρεις ἀντιφάσεων. Ἐπιμένει ὅτι ἐξουσιοδοτήθη «νὰ διατάξῃ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης ὑποχωρήσιν ἐφ' ὅλοκλήρου τοῦ γερμανικοῦ μετώπου, ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς πέμπτης στρατίας εἰς γραμμὴν ὀπισθεν τοῦ ποταμοῦ Βέλ καὶ τῶν λόφων τῶν ἀποτελούντων τὸ βόρειον σύνορον τῆς Ἀργκόν».

Ἐνώπιον τῶν ἀντιφάσεων τούτων φαίνεται πιθανόν, ὅτι ἕκαστος ἐκ τῶν παρόντων κατὰ τὴν σχετικὴν διάσκεψιν ἔδωκε προσωπικὴν ἐρμηνείαν εἰς τὰς ὁδηγίας, αἱ ὁποῖαι οὔτε σαφεῖς οὔτε καθωρισμέναι ἦσαν καὶ αἱ ὁποῖαι μάλιστα δὲν ἦσαν καὶ ἔγγραφοι.

Ἡ πεποίθις τοῦ Χέντς, ὅτι τοῦλάχιστον μία ὑποχώρησις δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποφει-

χθῇ ἢτο ἀπολύτως σύμφωνος μὲ τὴν ἀπαισιοδοξίαν τοῦ φόν Μόλτκε. Ἀνεχώρησε διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἐμπεποτισμένου μὲ τὴν ἰδέαν τῆς ἀνάγκης τῆς ὑποχωρήσεως. Ἦτο ἀδύνατον νὰ προσαρμοσθῇ πρὸς τὴν καταστασιν τῶν ὁποίων εὗρεν εἰς τὰ στρατηγεῖα τῆς πρώτης καὶ δευτέρας στρατίας — κατὰστασιν διαφέρουσιν οὐκ ἐλαφίως ἐκείνης περὶ τῆς ὁποίας ἐσχημάτισε γνώμην διὰ μαθηματικῶν συμπερασμάτων — ὅταν εὐρίσκετο μακρὰν τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν.

Ἡ συνομιλία μεταξὺ τοῦ Χέντς καὶ τοῦ στρατηγοῦ φόν Μπύλκωφ τὴν ἐσπέραν τῆς 8ης Σεπτεμβρίου εἰς τὴν ἐπαναλιν τοῦ Μοντμόρ διεξήχθη ἐπὶ ὑποθέσεων μὴ στηριζομένων ἐπὶ τῆς πραγματικότητος. Ὁ στρατηγὸς φόν

Μπύλωφ έντόνως απέκρουσε τόν Χέντζ, «-ιαν ούτος τῷ συνέστησε τήν «έκονσίαν καί εγ-καιρον υποχώρησιν». Ο ήγέτης τῆς δευτέρας στρατιάς έτόνισεν, ότι τὰ στρατεύματά του δέν εύρίσκοντο ποσῶς εἰς δύσκολον θέσιν.

Όπωςδήποτε ο στρατηγός φόν Μπύλωφ συνεφώνησε μετά του Χέντζ, ότι ή κατάσταση τῆς πρώτης στρατιάς του στρατηγού φόν Κλούκ ήτο ανυπόφορος, διότι τὰ πλευρά καί τὰ νῶτα τῆς ἐκινδύνευον ἐκ τῆς κατευθύνσεως του Μάρνη. Συνεφώνησαν ἐπίσης ἐπὶ τοῦ ότι ή πρώτη στρατιά θά έπρεπεν ἀμέσως νά υποχωρήσῃ...

Ο στρατηγός φόν Μπύλωφ έκρινεν ὡς δυνατόν διά τήν πρώτην στρατιάν του φόν Κλούκ νά επανακτήσῃ τήν επαφήν καί τήν υποστήρίξιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων του φόν Μπύλωφ διά τῆς υποχωρήσεως εἰς γραμμὴν διήκουσαν ἀπὸ Λά-Φέρτ-Μίλων μέχρι τοῦ Σατώ Τιερρύ. Ο Χέντζ δέν έπείθετο ἐπὶ τοῦ ότι τοῦτο ήτο δυνατόν. «Ητο ἀντιθέτως βέβαιος, ότι ή ἀποκατάστασις τοῦ συνδέσμου μεταξύ τῶν δύο στρατιῶν θά ήδύνατο νά επιτευχθῇ διά μιᾶς υποχωρήσεως τῶν ἐσωτερικῶν περὶ γων ἀμφοτέρων τῶν στρατιῶν πρὸς τήν κατεύθυνσιν τοῦ Φίμ.

Η κρίσιμος ἀπόφασις τοῦ φόν Μπύλωφ.

Επὶ τέλους επέτευχθη συμφωνία. Ο στρατηγός φόν Μπύλωφ συνεφώνει πρὸς τήν διαταγὴν τῆς υποχωρήσεως τῆς δευτέρας στρατιάς, ἀν ὁ ἐχθρός ὁ διελθὼν τὸν Μάρνη μετ' ἰσχυρῶν δυνάμεων, ήπείλει τὰ νῶτα τῆς πρώτης στρατιάς τοῦ φόν Κλούκ. Η συμφωνία αὕτη ήτο νίκη διά τὸν Χέντζ. Ἐφ' ὅσον ὅμως ἐν τῇ πραγματικότητι οὐδεμία πληροφορία ήρχετο ἐκ μέρους τῆς πρώτης στρατιάς, ἀποδεικνύουσα, ότι ήδυνάμει διά μόνον τῶν ἰδίων τῆς δυνάμεων νά ἀντεπεξέλθῃ κατὰ τῆς ἀπειλῆς τῆς διαγραφόμενης κατὰ τῶν πλευρῶν καί τῶν νῶτων τῆς οὐδαίς λόγος ὑπῆρχε, παρεκτός τῆς ἀπαισιοδοξίας τοῦ Χέντζ διά τήν υποχώρησιν τῆς δευτέρας στρατιάς.

Τὴν πρωΐαν τῆς 9ης Σεπτεμβρίου ὁ Χέντζ ἀνεχώρησε διά τὸ στρατηγεῖον τῆς πρώτης στρατιάς τοῦ φόν Κλούκ. Πολὺ ἀργότερα τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὁ στρατηγός φόν Μπύλωφ πληροφορηθεὶς περὶ τοῦ ότι αἱ ἐχθρικοὶ δυνάμεις ήσκουν πίεσιν βορείως τοῦ Μάρνη διάταξε τὸν στρατὸν του νά υποχωρήσῃ.

Η ἀπόφασις τοῦ στρατηγού φόν Μπύλωφ εἰς τὴν κρίσιν ταύτην θά παραμείνῃ πάντοτε ὡς ἐν σημείον προκαλοῦν διαμφισβητήσεις μεταξύ τῶν στρατιωτικῶν κοιτικῶν. Αἱ

σχετικαὶ ἐπίσημοι ἐκθέσεις βεβαιοῦν ότι ή ἐπιχειρηματολογία ἐφ' ἧς ἐστηρίχθη ὁ φόν Μπύλωφ εἶχε περίπου ὡς ἐξῆς :

«Ητο προφανὴς ή πρόθεσις τοῦ ἐχθροῦ, ὡπως κυκλώσῃ τήν γερμανικὴν δεξιάν πτέρυγα, ἀποχωρίζων πρῶτον τήν στρατιάν τοῦ στρατηγού φόν Κλούκ ἐκ τοῦ ὄγκου τοῦ ὅλου γερμανικοῦ στρατοῦ καί ἐκμηδενίζων αὐτήν. Τὸ τοιοῦτον θά έπρεπε νά παρεμποδισθῇ ἀντὶ πάσης θυσίας. Η ήττα ή ή υποχώρησις τῆς πρώτης στρατιάς ἐφαίνετο ἀδύνατον νά ἀποφευχθῇ. Εἰς ἐκάτερον ἐκ τῶν ἐνδεχομένων τούτων ή δευτέρα στρατιά σοβαρῶς θά ἐκινδύνευεν ὀλίγας ὥρας ἴσως μετὰ τήν καταστροφὴν ταύτην. Κάτι θά έπρεπε νά γίνῃ ταχέως.

Ἐπειδὴ ή πρώτη στρατιά θά υπεχώρῃ ή δευτέρα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν συμπεφωνημένων τῆς προτερείας θά υπεχώρῃ ἐπίσης. Η δευτέρα στρατιά θά υπεστήριζε τήν πρώτην βορείως τοῦ Μάρνη καί θά τῆς παρείχε πιθανότητος νά συνδέσῃ μετὰ τήν δευτέραν στρατιάν τήν ἰδικήν τῆς δεξιάν πτέρυγα. Μετὰ τὴν βοήθειαν τῆς ἐβδόμης στρατιάς τῆς προσεγγίζουσας ήδη ἐκ Βελγίου θά ήτο δυνατόν νά δημιουργηθῇ νέον μέτωπον κατὰ μήκος τοῦ ποταμοῦ Αἰν».

Ο στρατηγός φόν Μπύλωφ δέν πρέπει νά ἐπικριθῇ, ἀν ἐθεώρῃ τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς πρώτης στρατιάς τοῦ στρατηγού φόν Κλούκ ὡς ἐπικίνδυνον παραφροσύνην, ήτις θά ήδύνατο μόνον νά παρεμποδισθῇ ἀπὸ τοῦ νά ἀποβῇ πλήρης καταστροφὴ διά τῆς ἀμέσου υποχωρήσεως τῆς πρώτης στρατιάς. Δέν εἶχεν οὐδ' ἐλαχίστην ὑπόνοιαν περὶ τῆς πραγματικότητος, ἐπὶ τοῦ ότι δηλονότι ή πρώτη στρατιά δέν προπαρεσβεύαζεν υποχώρησιν, ἀλλ' ότι ἀντιθέτως ἐπιμόνως ἐκράτει τὰς προκεχωρημένας τῆς θέσεις ἐπὶ τῇ στεροῇ ἐλπίδι μιᾶς ἀποφασιστικῆς νίκης εἰς αὐτὴ ταῦτα τὰ πρόθετα τῶν Παρισίων. Μόνον μία πραγματικὴ στρατιωτικὴ μεγαλοφυΐα, εἰς ἐξ ἐκείνων ποὺ εἶναι γεννημένοι στρατηγοὶ με ἀξιοσημειώτα δῶρα τῆς φύσεως, εἰς μίαν ἀνάλογον περίστασιν θά ἐλάμβανεν ἄλλην ἀπόφασιν τῆς ἀπλῆς ἐκείνης τοῦ νά διατηρήσῃ τὰ κεκτημένα.

Ἰσως ὁ στρατηγός Μπύλωφ, περικύβητος διά τὴν ἰσχυρὰν αὐτοῦ θέλησιν, θά εύρισκεν ἐπαρκὴ δύναμιν διά μίαν παρομοίαν ἀπόφασιν, ἀν τὸ προηγούμενον ἀπόγευμα δέν ἐδοκίμαζε τὴν ἀπαισιόδοξον ἐπίδρασιν τοῦ Χέντζ περὶ τοῦ ότι ὁ φόν Κλούκ θά ἐπιτύγχανε καί θά υπεχώρῃ.

Όταν ὁ Χέντζ ἀφίκετο εἰς τὸ στρατηγεῖ-

γειον τῆς πρώτης στρατιάς, εύρε τήν κατάστασιν πολὺ διάφορον, ἀφ' ὅ,τι τὴν ἐφρανόσθη εἰς τὴν σύσκεψίν του μετὰ τὸν στρατηγὸν φόν Μπύλωφ. Ἄλλ' ήτο πλέον πολὺ ἀργὰ νά ἐπανορθώσῃ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποίαν ἐπέφερεν. Η δευτέρα στρατιά υπεχώρῃ ήδη. Δέν έμενεν ἄλλο τι διά τὴν στρατιάν τοῦ στρατηγού φόν Κλούκ παρὰ νά υποχωρήσῃ ἐπίσης. Ητο ὡςδήποτε ἀδύνατον νά ἐνωθῶν εἰς Φίμ, ὡς προέβλεπε τὸ σχέδιον τοῦ Χέντζ. Ο ποταμὸς Αἰν θά ἐγίνετο τὸ νέον σημεῖον τῆς παγλώσεως τοῦ μετώπου.

Η Γερμανικὴ ἐπίθεσις ἐνανάγησε.

Η υποχώρησις τῆς δευτέρας στρατιάς τοῦ στρατηγού φόν Μπύλωφ ἐσήμανεν ἐπίσης τὴν ἀναγκαστικὴν υποχώρησιν τῇ τρίτῃ στρατιάν τοῦ στρατηγού φόν Χάουζεν, ή οποία μετὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐξηνάγκασεν εἰς υποχώρησιν τὴν τετάρτην στρατιάν τοῦ δουκὸς τῆς Βυρτεμβέργης καί τὴν ἰδικήν μου πέμπτην στρατιάν.

Μόλις τὴν πρωΐαν τῆς 10ης Σεπτεμβρίου ἀφίκετο ὁ Χέντζ εἰς τὸ στρατηγεῖον μου καί ἐξήτησεν ὡπως ή πέμπτη στρατιά ἀποσυρθῇ εἰς γραμμὴν διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Σαιν-Μενεχούλντ εἰς Κλερμόν. Δέν ἔδωσα οὐδεμίαν ση-

μασίαν εἰς τὰς ὁδηγίας του. Ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς Λουξεμβούργον μετὰ τὴν πληροφορίαν, ότι δέν θά ἀνεγνώριζον τὰς ὁδηγίας του ἀνευ ἐγγυήτου διαταγῆς ἐκ μέρους εἴτε τοῦ ἀνωτάτου ἀρχηγοῦ τοῦ πολέμου εἴτε τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτελείου. Ο Χέντζ φθάνων εἰς Λουξεμβούργον ἐπεισε τὸν στρατηγὸν φόν Μόλτκε νά ἐπιχειρήσῃ περιοδεῖαν εἰς τὰ στρατηγεῖα τῶν τριῶν τῆς, τετάρτης καί πέμπτης στρατιῶν. Κατὰ τὸ τέλος τῆς περιοδείας του, τῆς τελευταίας ὡς ἀρχηγοῦ τοῦ ἐπιτελείου, ὁ στρατηγός φόν Μόλτκε διάταξε γενικὴν υποχώρησιν.

Αὕτη ἐξετελέσθη ἐπιτυχῶς καί τὴν 14ην Σεπτεμβρίου αἱ γερμανικαὶ στρατιαὶ ἐπαγώσαν τὸ μέτωπόν των ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Οὐάις μέχρι τῶν Ἑλβετικῶν συνόρων.

Η γερμανικὴ ἐπίθεσις ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ μετώπου εἶχε ναυαγήσῃ. Η ἐπιτυχία τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου περὶ διμετώπου πολέμου, ή ὁποία ἐξηγοῦτο ἐκ μιᾶς ταχείας ἐκβάσεως τοῦ ἀγώνος ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ μετώπου δέν ήτο πλέον δυνατή. Τὸ θαῦμα τοῦ Μάρνη ἔσωσε τὴν Γαλλίαν καί μαζί μετὰ τὴν Γαλλίαν καί τοὺς συμμάχους τῆς.

Τέλος.

ΚΟΝΠΡΙΝΤΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ

ΜΙΑ ΕΣΤΕΜΜΕΝΗ ΑΓΙΑ

Εἶδομεν ἀνωτέρω πῶς ή Ἑλισάβετ διά τὴν ἀποφυγὴν νά γίνῃ Αὐτοκράτειρα ἐγκατέλειπε τὸ ἀνάκτορον Βότενσταϊν καί ἐκρίβη εἰς τὴν ὄρεινὴν μονὴν τῶν Ἀνδέρων. Βεβαιωθεῖσα, ότι ὁ Αὐτοκράτωρ δέν ἐπέμενεν ἐπανήλθεν εἰς τὸ Βότενσταϊν καί ἐκεῖ μετὰ τινὰ χρόνον τῇ ἀνηγγέλθῃ ή εἰδησίς ότι ἐπρόκειτο νά γίνῃ ή μετακομιδὴ τῆς σοροῦ τοῦ Λουδοβίκου ἐξ Ἱταλίας, ἐνθα ἀπέθανε, διά νά ἐνταφιασθῇ ἐν Θουριγγίᾳ. Παρισταμένης τῆς Ἑλισάβετ ὁ ἐνταφιασμὸς ἐγένετο μετὰ μεγάλῃς πομπῆς συγκινήσας ὅλην τὴν Γερμανίαν. Φυσικὸν ἀποτέλεσμα ήτο ὁ θρίαμβος τῶν δικαιωμάτων τῆς ἡγεμονίδος καί ή ἐμφάνισις πολλῶν ἐκδικητῶν, οἵτινες ἀνέλαβον σθεναρῶς τὸν ἀγῶνά τῆς. Η Ἑλισάβετ ἐλήλωσεν ότι ἐπυχώρησε πᾶσαν κατ' αὐτῆς ἐχθρότητα καί ὅτι οὐδέν ἐδέχετο, οὔτε κἂν τὴν ἀντιβασιλείαν, εἰς ἣν ἄλλως εἶχε δικαίωμα μέχρι ἐνηλικιώσεως τοῦ υἱοῦ τῆς Ἑρμαν. Ἀπηξίωσε πᾶσαν συμμετοχὴν εἰς τὴν αὐλικὴν αἵγλην καί

ἐπροτίμησεν ἐθελουσίαν πέναν. Τοῦτο ὁμῶς ἡγεῖρα πάλιν πολλὰ μίσῃ κατ' αὐτῆς καί ἀπροκάλυπτος ὁ ἐχθροὶ τῆς ἀπεκάλουν αὐτὴν παράφρονα. Ἐπειδὴ δέ, φωτιζομένη ἐκ τῶν ἐνδον ἡκτινοβολεῖ ἐκφρασιν γηθοσύνης, τὴν κατηγόρουσι ότι ἐλησμώνησε τὸ πένθος τῆς καί ὅτι πρωτίστως οἱ ἀπόκληροὶ τὴν ἐνδιέφερον. Ταῦτα ὅμως οὐδόλως, τὴν ἐθροβύνουν. Οὐκ ὀλίγον δέ τὴν ἐκνοποίησεν ἐπιστολὴ τοῦ Πάπα Γρηγορίου Θ', γράφωντος αὐτῇ μετὰ στοργῆς καί ἀνακοινούντος ότι διώριζε παρ' αὐτῇ ἀπεσταλμένον του Ἱεράρχην, καθήκον αὐτῇ νά παραγγίλῃ τῶν συμφερόντων τῆς Γαυτοχρόνως παρεχωρήθη εἰς αὐτὴν ὡς ὀδὸς κληρονομία ή πόλις τοῦ Μαρβούργου. Η Ἑλισάβετ δέν ἠρηνήθη τὴν προσφορὰν ταύτην, ἀλλὰ μολεταῦτα ἐξέλεξεν ἀντὶ ἀνακτόρου μετρίφρονά τινά οἰκίσκον παρὰ τὰς ὁχθας τοῦ Λάν. Ἐκακουχεῖτο ἐκεῖ, ἀλλ' ἐσεμνύετο ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὴν χορείαν τῶν ὁμνούντων τοῦ Ἁγίου Φαγκλίσκου, διδάσκοντος παδῶν.

Ἀρμόζει νὰ περὶ τὴν ἀφῆγησιν ταύτην μὲ σημειώσεις συμπληρούσας τὴν περιγραφὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ. Ὅσοι δὲν εἶδον τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Λάν, στεροῦνται μιᾶς γοητευτικῆς ἀναμνήσεως. Εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς κοιλάδος ταύτης περιστοιχόμενος ἀπὸ γαλήνια ὑψώματα, ὑπερυψῶτο ὁ πύργος τοῦ Μαρβούργου. Ὁρμαθὸν κτιρίων ἀποτελοῦν παρ' αὐτὸν αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως καὶ τὰ παραρτήματα τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τῶν πέριξ κήπων, πρὸ αὐτῶν δὲ αἱ θαυμάσιαι διαστάσεις καὶ τὸ χάριεν ὕψος τοῦ Μητροπολιτικοῦ ναοῦ. Ἐκεῖθεν τῆς πόλεως ἐλικοειδῆς λιθόστρωτος ἀτραπός, χωροῦσα διὰ γεφύρας καὶ παρὰ τοὺς πρόποδας λόφου ὑπὸ τὰς σκιερὰς δειροστοιχίας τοῦ Βοτανικοῦ κήπου, καταλήγει ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ. Ἡ λιθόστρωτος αὕτη ὁδὸς καλεῖται Πιλιγκριμστράβιν εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀτελευτήτου σειρᾶς τῶν προσκυνητῶν, οἵτινες προήρχοντο ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ κόσμου εἰς τὸν τάφον τῆς Ἐστεμμένης Ἀγίας. Εἰκοστατία ἐκρεμάσθη διὰ νὰ θεθοῦν τὰ θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἄλλη περιπλέον τριακονταετία διὰ νὰ κτισθῶν τὰ κυριώτερα μέρη τῆς. Δὲν συνεπληρώθη δὲ ἡ ὅλη οἰκοδομὴ εἰμὴ κατὰ τὸν 14ον αἰῶνα. Ὅλα τὰ ἐπισόδια τοῦ βίου τῆς Ἐλισάβετ ἀντανακλῶνται ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ Ναοῦ διὰ θαυμασίων καλλιτεχνημάτων. Ἡ περικαλλὴς Ἐκκλησία φαίνεται ἐξαγγέλλουσα προσέτι καὶ τὸ ἥθος τῆς ἡγεμονίδος. Τὸ ἐν αὐτῇ περιβάλλον θέλγει τὸν ἐπισκέπτην, ἐντυποῦν εἰς τὴν ψυχὴν του κατὰ τι ταπεινόφρον καὶ ἐν ταύτῃ ὑψιπέτες, κατὰ τι χάριεν καὶ ταύτῃ αὐστηρόν· ἐνθὺ δὲ θέλγει, συνάμα ἐξεγείρει καὶ αἰσθήματα κατανύξεως καὶ ἐμπνέει τὰ χαρακτηρισθέντα τὴν Ἐλισάβετ ὁρμέφυτα τῆς θερμῆς καὶ τῆς ἀπλότητος. Ὑπὸ ἐποψὶν τέχνης ὅλα ὅσα βλέπει ὁ ἐπισκέπτης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ εἶναι ἀληθινὰ ἀριστουργήματα καὶ μολαταῦτα οἱ παραχαγόντες αὐτὰ ἐπροτίμησαν νὰ μὴ καταλίπουν ἀτομικὴν ἀνάμνησιν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους. Εἶναι ὅλα ἄνευ τῶν ὀνομάτων τῶν καλλιτεχνῶν. Ἡ ἱστορία δὲν τοὺς γνωρίζει! Γνωρίζει τὰ ἀριστουργήματά των καὶ δὲν διακρίνει τὴν δόξαν τῆς ἡγεμονίδος Ἀγίας. Θὰ ἡδύνατό τις νὰ περιγράψῃ τὸν ἀρχιτεκτονικὸν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ ὡς ἔργον κατ' ἐξοχὴν παρθενικῆς ἀπλότητος καὶ ἀγνότητος. Παραβαλλομένη ἡ Ἐκκλησία πρὸς τοὺς μεταγενεστέρους καθεδρικοὺς ναοὺς τοῦ Στρασβούργου, τῆς Κολωνίας, τῆς Ἀμιέν,

τῆς Σαλτσβούργου, εἶναι ὥστε μετριοφρόνως ἐνδεδυμένη ἄδρὰ κορασίς ἀπέναντι ἐκλάμπρως ἐνδεδυμένων περικαλλῶν δεσποινῶν.

Ἀναμίδμητα κειμήλια συνεσωρεύθησαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ὑπὸ τῶν ἐξ Ἀνατολῆς ἐρχομένων προσκυνητῶν καὶ σταυροφόρων. Πολύτιμοι λίθοι μυθώδους ἀξίας καὶ συνάμα ὑπερφυσικῆς, κατὰ τὴν πίστιν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐπενεργείας. Ἀνεξάντλητοι θησαυροὶ ἦσαν ἐναπατεθειμένοι μέχρι τοῦ 16ου αἰῶνος, ὅτε ἡ Μεταρρύθμισις τὰ διεσκόρπισεν ὅλα καὶ τὰ συνέτριψεν ὡς σκεύη κεραμέως. Πρῶτος ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Λουθηρανισμοῦ ἐπεσκέφθη τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ ὁ ἡγεμὼν τῆς Ἐσθῆς Φίλιππος, κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἀπόγονος τῆς Ἀγίας ἡμεμονίδος καὶ ἐπέδειξε χαρακτηριστικὴν περιφρόνησιν πρὸς τὰς παραδόσεις ταύτας τοῦ Μαρβούργου, ἀφῆρεσε μάλιστα καὶ ἀνευλαβῶς μετεκόμισε τοὺς θησαυροὺς μετὰ τῶν ὁσίων καὶ τὸ χρυσὸν στέμμα, τὸ τεθὲν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐλισάβετ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Φρειδερίκου Β' κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐκταφῆς.

Οὐδαμοῦ τῆς Θουριγγίας σήμερον ἡ τῆς Ἐσθῆς ἐπιζῇ οἰονδήποτε αἰσθημὰ ἢ ἔχνος καθολικισμοῦ. Πάντα τὰ μνημεῖα τῆς καθολικῆς παραδόσεως εἶναι ἀπογυμνωμένα καὶ ὅσα διεσώθησαν εὐρηγὰ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Λουθηρανῶν. Ἀλλ' ἡ Ἐστεμμένη Ἀγία ὑμνεῖται καὶ γεραίρεται παντοῦ ὅπου ἐμμένει ἢ πρὸς τὰς Χριστιανικὰς παραδόσεις εὐλάβεια. Ἀναμφιβόλον δὲ ὅτι ἡ μετὰ ἕνα αἰῶνα συστηματικὴ τοιοῦτη (1350) theologia Germanica ἦν βραδύτερον ὁ Λούθηρος παρηκολούθησεν, ἐπήγαγεν ἀπὸ τὸν βίον τῆς Ἐλισάβετ.

Ἐμελέτησα τὸν βίον τῆς ἑρευνῶν κατὰ πόσον ἡ ἱστορία ἐκτοτε φέρει εἰς τὰς πτυχὰς μῆνυμά τι μέχρις ἡμῶν. Νομίζω, ὅτι τὸ πρὸς ἡμᾶς μῆνυμα τοῦ βίου τῆς, ἂν δύναται νὰ διατυπωθῇ εἰς μίαν φράσιν εἶναι τοῦτο, ὅτι ἡ ἀτομικὴ ἰδιοθέλησις δέον νὰ θρασυθῇ ὡς κέλυσος διὰ νὰ ἐκκολληθῇ ἡ ἔνδον ὑπεράνθρωπος προσωπικότης ὡς μεγαλειώδης μονάς, ὅπως προσωπικότης ὡς στέφανος καὶ ὁ νόμος τῆς κατὰ, ὁ ἀκάνθινος στέφανος καὶ ὁ νόμος τῆς ἐλυσίνης (τὸ σепτότερον τῶν στεμμάτων) εἰλωσύνης (τὸ πνεῦμα τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἀληθινῆς καὶ οἱ ὅροι τῆς εὐδαιμονίας τοῦτο μᾶς ὁμιλεῖ ἡ δόξῃς. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο μᾶς ὁμιλεῖ ἡ Ἐστεμμένη Ἀγία—ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἡθικῆς ἀναγεννήσεως.

Τέλος

ΕΚΑΕΡΓΟΣ

ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ

Σκέψεις ἐπὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς αὐτοδιοικήσεως τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ μελετωμένου συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων Δημάρχων ἐν Ἀθήναις.

Ὁ Δήμαρχος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος ὅπως διευορκώθησαν ὑπὸ τοῦ Νόμου ΔΝΖ' δὲν εἶναι ἡ ἀπλοὶ διεκπεραιωταὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν τοπικῶν συμβουλίων καὶ ὑπάλληλοι—περισσότερον τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ὑπάλληλοι—δηλαδὴ ληξιαρχοί, στρατολόγοι, βεβαιωταὶ φόρων, ὑγειονόμοι, ὑπάλληλοι στατιστικῆς, στρατονόμοι κλπ.

Ἡ δὲ θέσις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου καὶ πολλὰ μᾶλλον τοῦ Κοινοτικοῦ, τροχοπέδη ἀληθῶς βαρυτάτη ἀπέναντι τοῦ Δημάρχου καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος καὶ ἀφόρητος μὴ κατανοήσασα εὐτυχῶς εἰσέτι ἡ διαστάουσα νὰ ἐπιδείξῃ τὴν ὅλην δύναμιν εἰς τὰς Κοινότητας ἰδίᾳ, βούλῃσι καὶ σκέψῃσι τοπικῇ ἢ ὅποια ὅμως δὲν δύναται νὰ ἐπιβάλῃ οὔτε ἕνα φῶρον τῆς τοπικῆς ἐμπνεύσεώς της, τῆς τοπικῆς προσηγορίας, ἀναμένουσα τὰ πάντα ἀπὸ τὴν φορολογικὴν ἐμπνευσιν τοῦ Κράτους, ἡ ὅποια ἀπεδείχθη ἐπὶ τόσα ἔτη στεῖρα καὶ ἀναλλοίωτος καὶ δι' αὐτὰς ἔτι τὰς γενικὰς Κρατικὰς φορολογίας μὲ δύο κυρίους καὶ ἀμεταβλήτους πόρους τὸ ψωμὶ (ἢ τὰ εἶδη τῆς πρώτης ἀνάγκης) καὶ τὸν καπνόν.

Καὶ ἵνα μὴ καταπλαγῇ τις ἐκ τῶν ἀνωτέρω γνωρίζομεν ὅτι δὲν εἶναι ἀποσαφηνισμένον ἀκόμη καὶ σήμερον διὰ ὁρτῆς διατάξεως ἐν ἑνῇ Δημοτικῇ Συμβουλίᾳ Ἀθηναίων ἢ Πειραιῶς π. χ. δύναται νὰ διαθέσῃ τοὺς δημοτικούς φόρους δι' ἐνοικιάσεως ἢ νὰ τοὺς εἰσπράττωσιν ἀπ' εὐθείας δι' ὑπηρεσιῶν των, ἐν μέσῳ τῶν ἀνωμίλων οἰκονομικῶν συνθηκῶν καὶ περιστάσεων ἃς διέρχεται Κράτος καὶ Ἄημος καὶ αἱ ὅποια ἐποσε νὰ τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ δοκιμῇ καὶ ἐφαρμόσῃ ἐλευθέρως οἰονδήποτε τῶν ἄνω μέτρων. Ἐπίσης δὲ ἐξακολουθεῖ νὰ θεωρεῖται ὡς κοινοτικὴ πρόσδοδος δικαιολογήσιμος ἡ ἐκ τοῦ φόρου ἐπὶ τῶν ἐλευθερίων ἐπαγγελμάτων ἢ ὅποια εἰς μὲν τὰς μικρὰς Κοινότητας θὰ εἰσπραχθῇ ἀπὸ ἑνὸς ἢ δύο ἱατροῦς τοῦ χωρίου καὶ ἰσαριθμοὺς δικολάβους, εἰς δὲ τὰς μεγαλειέρας δύναται νὰ γίνῃ ἀφορμὴ προσωπικῶν

ἐδικήσεων κατὰ ἐπιστημόνων ἐλάχιστα λαμβανόντων σχετικῶς.

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ἐξ ἄλλου δύναται νὰ μὴ χορηγήσῃ ἔξοδα παραστάσεως εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος (ἄρθρον 25 τοῦ Κώδικος). Εἶναι δὲ συζητήσιμον ὅπως εἶναι διατυπωμένη ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἁρθροῦ 86 τοῦ αὐτοῦ κώδικος (τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον χορηγεῖ ἔξοδα παραστάσεως ἐτησίως εἰς τὸν Δήμαρχον) ἂν εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ χορηγῇ ἔξοδα παραστάσεως ἢ ὄχι. τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον εἰς τὸν Δήμαρχον. Καὶ ἂς ἀναλογισθῇ τις ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας ὅχι πλέον τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος, ἀλλὰ τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων, τὸν τοῦ Πειραιῶς, Θεσσαλονίκης καὶ ἄλλων μεγάλων πόλεων πτωχὺς καὶ ἄνευ ἔξοδων παραστάσεως. Τὸ «ἐπὶ τιμῇ καὶ ἀμύσθῃ» ἀνήκει εἰς πολὺ παρωχημένην ἐποχὴν τῆς ὁποίας ἡ σημερινὴ κοινωνία ἀπεμακρύνθη ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι διὰ τοῦ τελειότερου μεταγωγικοῦ μέσου τῆς ἐποχῆς της, διὰ τοῦ ἀεροπλάνου.

Νόμος ὅθεν καινοτομήσας εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παρούσης καταστάσεως ἀλλὰ μὴ συγχρονισθεὶς με αὐτὴν, ὅταν ἐξακολουθῇ νὰ ὁμιλῇ περὶ ἀξιομάτων ἐπὶ τιμῇ καὶ ἀμύσθῃ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὰ συμβούλια τὸ δικαίωμα χορηγήσεως ἢ μὴ ἔξοδων παραστάσεως, τὸ ὅποια ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας δὲν εἶναι ἡ συγκεκριμένη καὶ εὐχρος, ἀλλ' ἀπαραίτητος οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τοῦ ἐγκαταλείποντος τὰ ἴδια καὶ περὶ τὰ κοινὰ ἀσχοληθησομένου αἰτίου.

Ὁ ἀγοράματος Πρόεδρος τῆς Κοινότητος δ' ἔχον ἀπόλυτον ἀνάγκην ἐγγραμματουεμπύστου παραστάτου, εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ δέχεται ὡς γραμματεῖα αὐτοῦ τὸ οἰονδήποτε πρόσδοτον τὸ ὁποῖον θὰ τοῦ ἐπιβάλῃ ἡ συμπαθὴς τῆς πλειοψηφίας. Ὁ δὲ κοινοτικὸς γραμματεὺς διὰ τὰ 2)3 τῶν κοινοτήτων εἶναι ὁ κατ' οὐσίαν Πρόεδρος καὶ τὸ Συμβούλιον ἐπὶ τῆς Κοινότητος.

Καὶ τοῦτο λέγεται αὐτοδιοίκησις.

Τ' ἀνωτέρω κεφαλαῖα παραδείγματα—

και υπάρχουν και άλλα πολλά— πρέπει να τονισθῇ ὅτι δὲν ἀναφέρονται διὰ τὰ κακισθῇ ἢ καὶ τὰ ἐπικριθῇ ἀπλῶς τὸ Κράτος ἢ καὶ αἱ ἀρμοδίαι ὑπηρεσίαι αὐτοῦ αἱ εἰσηγούμεναι τὰ νομοθετήματα καὶ τὰς τροποποιήσεις· ἀλλ' ἵνα καταδειχθῇ πῶς ἀντιλαμβάνεται τὸ Κράτος τὴν αὐτοδιοίκησιν ἐπὶ καὶ σήμερον καὶ πῶς ἐφαρμόζει αὐτὴν καὶ ἵνα ἐν ἐπιγνώσει τῶν προτερημάτων ἢ ἐλαττωμάτων αὐτῆς συζητήσῃ καὶ καταλήξῃ εἰς συμπεράσματα οἱ συναχθεσόμενοι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δημοτικοὶ ἄρχοντες.

Δὲν ὑπάρχει οὐδὲ πρόθεσις κἂν ἐπικρίσεως οὐδὲ σκιά προθέσεως. Τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο ἀνόητος ὑπερήφανος τῶν γνώσεων τῶν πτωχῶν καὶ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ γράφοντος. Ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸ παντὸς οἱ δημοτικοὶ ἄρχοντες θὰ συζητήσῃ βεβαίως ἐπὶ τοῦ διέποντος τοὺς ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῶν ὁργανισμοὺς θεσμοῦ τῆς αὐτοδιοικήσεως καὶ ἐπειδὴ ἀσφαλῶς δὲν θὰ ἐπιζητήσῃ περαιοῦσιν τῆς αὐτοδιοικήσεως, ἀλλ' ἐξουσίαν αὐτῆς μετὰ συγχρονισμοῦ καὶ συντονισμοῦ πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, προσπαθοῦμεν μὲ τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις ἡμῶν νὰ καταδείξωμεν πῶς ἡ πείρα καὶ ποῖαν ἀπέδειξε τὴν αὐτοδιοίκησιν καὶ τί θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιζητηθῇ σήμερον πρὸς εὐνοῖαν ἢ καλλιτέρευσιν αὐτῆς. Πρὸ παντὸς δὲ νὰ ἀποστρέψωμεν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν δημάρχων καὶ ὅχι τὸσον τῶν δημάρχων ὅσον τῶν Προέδρων τῶν Κοινοτήτων ἀπὸ τοῦ δυστυχοῦς μορμολυκείου τοῦ Νομάρχου, τὸ ὁποῖον ὅπως ἐκατήντησεν εἶναι τελείως ἄσκοπον καὶ λυπηρὸν συνάμα νὰ τὸ κτυπῶσιν... Οἷός ὁ διοικητῆς τοῦ 1833 καὶ οἷός ὁ τοῦ 1927!

Καὶ ὅμως ὁ Νομάρχης, τὸ Κρατικὸν κατὰ τοποῦς ὄργανον, δὲν θὰ ἔπρεπε ὑπὸ ἄλλας ἀπόψεις, ν' ἀποβάλῃ, τοῦλάχιστον, ὡς τὴν ἐστερήθῃ, διὰ μᾶς, καὶ ἀποτόμως πᾶσαν τὴν ἀγαθοεργὸν αὐτοῦ ἰσχύν. Δὲν ὑπῆρξεν οὐδεὶς μεταβατικὸς σταθμός. Ὁ πανίσχυρος τῆς μῆρας ἡμέρας πτώμα τὴν ἐπομένην. Ὁ σοφὸς καὶ ἐμπνευσμένος καὶ παντεπόπτης καὶ παροτρυντικὸς Διοικητῆς τῆς 13ης Φεβρουαρίου 1912 στενός, στενότατος δικαστῆς τῆς ἐπομένης, δικαστῆς δὲ τύπων· Ἀρείος Πάγος.

Καὶ διὰ τοῦτο ὁμιλῶν ἀλλαχού περὶ τοῦ Νομάρχου ἀποκαλῶ τοῦτον Κρατικὸν Δῆμαρχον, συμπαραστάτην τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος. Ἀπὸ τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα καθήκοντα καὶ ἀπὸ τὰς παλαιὰς ἐκεῖνας ἀρμοδιότητας τοῦ Νομάρχου δὲν ἀπέμεινε σχεδὸν καμμία. Ἡ ἀνάπτυξις τῶν εἰδικότητων καὶ ἡ ἐπέκτασις τῶν εἰδικῶν ὁργάνων τοῦ Κρά-

τους καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα σημεία αὐτοῦ ἀπεξένωσε τὸν Νομάρχην πάσης ἀρμοδιότητος καὶ ἐν τέλει καὶ αὐτῆς τῆς ἐποπτείας ἣτις σήμερον ὅχι μόσον δὲν ἀπέμεινε «οὔτε εἰς τὰ χαρτιά» ἀλλὰ καὶ δυσκόλως ἐξ αὐτῶν ἐξάγεται ὅπου ὑπάρχει γεγραμμένη.

Τὰ διάφορα ἐξ ἄλλου Ὑπουργεῖα συναγωνιζόμενα εἰς ἀνάπτυξιν καὶ αὐτοσυντήρησιν καὶ διεκλυστίνδαν ἀρμοδιοτήτων καὶ δράσεων ἐξέσπασαν ἅπαντα ὁμοῦ ἐπὶ τὸν Νομάρχην ἀπογυμνῶσαντα ἢ ἀγνοήσαντα αὐτόν. Ἡ μόνη ἀπομείνασα ἀρμοδιότης του ἡ κυρία ἀρμοδιότης καὶ ἀπασχόλησίς του εἶνε ἡ ἐπὶ τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων. Καὶ εἶνε αὕτη καὶ μόνη σκοπιδαιότη. Διότι ἀνάπτυξις καὶ εὐημερία τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων σημαίνει ἀνάπτυξιν καὶ τόνωσιν αὐτοῦ τοῦ Κράτους.

Ἐν σχέσει μὲ τὸν αὐτοδιοικούμενον Ἑλληνικὸν Δῆμον καὶ τὴν ὑπὸ τὰς αὐτὰς συνθήκας ἀναπτυσσομένην Κοινότητα ὁ Νομάρχης θὰ ἦτο καὶ ἔπρεπε νὰ ἦτο τὸ ἀντίρροπον καὶ ἡ πλήρωσις τῆς ἐλλείψεως μᾶς μεσσης μεταβατικῆς καταστάσεως ἀπὸ τῆς ὑποτελείας τῶν ἀνωτέρω ὁργανισμῶν εἰς τὸ Κράτος εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀμέσου, τῆς αἰφνιδιαστικῆς καὶ πλήρους ἐλευθερίας αὐτῶν. Ἀντὶ τοῦτου συγκατηργήθη ὁ Νομάρχης μετὰ τῆς καταργήσεως τοῦ παλαιοῦ περὶ Δήμων Νόμου ἢ μᾶλλον χωρὶς νὰ ἐξετασθῇ τὰ βαθύτερα αἰτία τῆς ριζικῆς μεταβολῆς καὶ ἡ βαθύτερα ὑφ' αὐτῆς, αὐτός, ὁ Νομάρχης ἐθεωρήθη ὅτι ἦτο ἡ μεταβλητέα κατάσταση καὶ αὐτόν, ὁ Νομάρχης καὶ μόνον ἐκτυπήθη κατακέφαλα, ἐνῶ ἡ θέσις τοῦ Κράτους δὲν μετεβλήθη οὐσιωδῶς ἀπέναντι τῶν νέων ὁργανισμῶν.

Καὶ διὰ τοῦτο, ἐπὶ παραδείγματι, τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον δὲν δύναται νὰ φωτίσῃ τὴν πόλιν ἢ τὰς πόλεις τοῦ Δήμου καθ' οἷον δῆποτε τρόπον ἢ νὰ κανονίσῃ ὁπωσδήποτε τὰς μετὰ φωτιστικῶν ἐταιρειῶν σχέσεις του, ἀλλὰ τελεῖ αὐτὸ καὶ ἡ πόλις του ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Συγκοινωνίας, τοῦ καταργηθέντος παταγωδῶς τυράννου Νομάρχου παρακολουθοῦντος μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας τὴν κατάστασιν. Καὶ ὅμως δὲν εἶναι ἄλλος ἀρμοδιώτερος τοῦ Νομάρχου διὰ τὴν περίστασιν καὶ περιπτώσεων διὰ τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία ἐπὶ, δὲν εἶναι λέγομεν ἄλλος ἀρμοδιώτερος τοῦ τοπικοῦ τοῦτου Κρατικοῦ ὁργάνου πρὸς ρυθμίσιν τῶν ζητημάτων τούτων ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐν συνεννοήσει μετὰ τῶν αἰρετῶν τοπικῶν παραγόντων. Ἀντὶ τούτων

ὁ Νομάρχης ἐλέγχει ἂν αἱ σχετικαὶ ἀποφάσεις τῶν συμβουλίων ἐλήφθησαν ἐν ἀπαρίσῃ ἢ ὅχι καὶ πέραν τούτου οὐδέν. Ἄν αἱ συμβαλλόμενα Ἐταιρεῖαι ἢ τὰ ἄτομα ζητῶσιν ἀναφανδὸν τὴν δούλωσιν τοῦ τόπου, ἂν αἱ συμβεβλημένοι ἀφαιμάξωσιν αὐτὸν ἄνευ ἀνταλλάγματος, περὶ τούτου κρίνει ἐξ ἀποστάσεως μιλίων ἢ δι' ἀντιπροσώπων του κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἐπαρχιακῶν γεφυμάτων τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας καὶ οἱ δῆμοι χαίρουν τὴν αὐτοδιοίκησιν αὐτῶν καὶ συζητοῦσι περὶ ἐπεκτάσεώς της. Ἀλλὰ περὶ ποίας ἐπεκτάσεως; Πρὸς τὸ μέρος τοῦ Νομάρχου; Πρὸς τὴν Νομαρχίαν; Σκιαμαχίαι δηλονότι καθ' ἣν στιγμὴν σφαδάζομεν ὑπὸ τὸ πέλμα τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον ἐν τῇ σπουδῇ του νὰ καταργήσῃ τοὺς κομματικῶς ἰσχυροὺς παλαιούς δημάρχους προσέφερεν ἐξελαστήριον θῆμα, τὸν Νομάρχην τὸν ὁποῖον καὶ εἰς τὴν παλαιὰν ἐποχὴν ὁ δήμαρχος μὲ μίαν ἐπιστολὴν του καὶ πρὸς ἀντίθετον ἐπὶ Κυβερνήσιν μετέθετεν.

Μεταξὺ Δημάρχου καὶ Συμβουλίου ὅπως μεταξὺ Προέδρου Κοινότητος καὶ τοῦ ἰδίου Σώματος ποῖος εἶναι διαιτητής;

Εἰς ἐποχὴν, ἐποχὴν ἐξαιρετικῶς δυσχερῇ διὰ τὴν διαβίωσιν καὶ προαγωγὴν καὶ συντήρησιν Ἑθνῶν, Κρατῶν, πόλεων, συνοικισμῶν, εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν αἱ λαϊκαὶ μάζαι πρὸ τοῦ ἀνεμοστροβίλου ὅστις κατέλαβεν αὐτὰς κατὰ τὸν Μέγαν πόλεμον καὶ μετ' αὐτὸν ἀνέθεσαν καὶ ἀναθέτουσι τὰς τύχας τῶν εἰς ἄτομα, ἀκολουθοῦντα ταῦτα τυφλῶν καὶ πιστεύοντα εἰς ὑπερφυσικὰς αἰτῶν δυνάμεις τὸσον ὅσον δὲν ἐπίστευσαν οἱ πρωτόγονοι ἄνθρωποι, εἰς τὴν τοιαύτην ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ ἐμπνευσις καὶ ἡ πρωτοβουλία καὶ ἡ δημιουργικότης ἐνὸς Δημάρχου δύναται νὰ θανατολογήσῃ ὑπὲρ μᾶς πόλεως ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχῃ θεσμός ὅτι ὁ Δήμαρχος εἶναι ἐκτελεστικὴ ἀπλῶς ἀρχὴ ὑπεῖκουσα τυφλῶς εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου.

Καὶ ἐρωτᾶται ὁ λαός· ἡ σημασία τῆς ψήφου αὐτοῦ εἶνε σύμφωνος μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Νομοθέτου; ὁ Λαὸς ψηφίζων καὶ ἐλέγων τὸν Δήμαρχον ἔχει ὑπ' ὄψιν του καὶ ἂν τὸ ἔχη ἀποδίδει καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν ρήτησιν τοῦ Νόμου τῆς αὐτοδιοικήσεως ὅτι «ὁ δήμαρχος εἶναι ἡ ἐκτελεστικὴ ἀρχὴ τοῦ Δήμου; Καὶ περιμένει τίποτε ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ συμβουλίου.

Καὶ δὲν ἀπεκδέχεται τὰ πάντα ἀπὸ τοῦ Δημάρχου;

Καὶ ποῖον εἶναι τὸ στήριγμα τοῦ Δημάρχου (καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος) ἀ-

πέναντι κακῇ τῇ πίστει ἀντιδρώντος Συμβουλίου; Οὐδέν.

Τὸ Κράτος χορηγῆσαν τὴν αὐτοδιοίκησιν εἰς τὸν λαόν του εἶπεν εἰς αὐτόν. Κάμε καλὰ μὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς σου. Ἐγὼ ἐκεῖνο ποῦ ἠθέλησα τὸ ἐπραγματώσα. Οἱ κομματικοὶ δὲ δόντες τοῦ Δημάρχου εἶναι εἰς χεῖρας μου, Ἀκίνδυνος δι' ἐμὲ καὶ ὑποχείριος· πέντε ἕως τριάκοντα ἀνθρώπων.

Ἀρκετὰ ρουσφέτια καὶ παροχὰς ἔδωκα ἐγὼ εἰς αὐτόν ἕως τῶρα διὰ νὰ μ' εὖνοῃ, ὡς δώση καὶ αὐτὸς τῶρα διὰ νὰ εὖνοῃται καὶ διὰ νὰ ἐργάζεται. Ἀλλέως;

Οὔτε ἐφесιν οὔτε προσφυγὴν δὲν τοῦ ἐπιτρέπω νὰ κάμῃ.

Τὰ δὲ Συμβούλια; Παρατηρήσατε τὸ ἄρθρον 89 τοῦ νεοῦ Κώδικος τῆς Δημοτικῆς Νομοθεσίας διὰ νὰ ἴδῃτε τί πράττουν καὶ πῶς ἐργάζονται. Ἐννέα (οὔτε κἂν δέκα) περιστώσεις εἶναι αἱ ἀρμοδιότητές των. Μηχανήματα, μηχαναὶ ρυθμιζόμεναι, μὴ δυνάμεναι νὰ διοικηθῶσι οὐδὲ χιλιοστὸν πέραν τοῦ μαθηματικῶς ὑπολογισμένου μηχανικοῦ κινητικοῦ ἐπιπέδου των.

Καὶ αὕτη εἶναι ἡ σημερινὴ αὐτοδιοίκησις σας κύριοι Δήμαρχοι. Καὶ ἐπ' αὐτῆς θὰ συζητήσῃτε.

Εἰς τὸ προσεχές: Τὸ τέλος.

ΑΝΤ. ΛΕΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθυντῆς τῆς Νομαρχίας Ἀττικοβοιωτίας

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΑΡΗ

Ἡ διεύθυνσις τῆς «Νέας Ἐποχῆς» ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐπιδραμεύσῃ τὴν ἐπιδειχθησομένην ἀλληλεγγύην τῶν συνδρομητῶν μας εἰς τὴν προσπάθειάν της πρὸς διαιωνίσιν τῆς Ἱερᾶς Μνήμης τοῦ πολυκλαύτου Ἀρχηγοῦ Δημ. Γούναρη, ἀπεφάσισε νὰ δώρῃ ἡ συλλογὴ δέκτον τὸν Ἀ'. Τόμον τῆς Ἱστορίας εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἐκείνους οὔτινες ἠθελον ἐξασφαλίσαι δέκα τοῦλάχιστον ἐγγράφους συνδρομητῶν τῆς Ἱστορίας Γούναρη. Αἱ σχετικαὶ ἀγγελίαι ἀπεστάλησαν ἡδη εἰς ἕνα ἕκαστον τῶν κ. κ. συνδρομητῶν τῆς «Νέας Ἐποχῆς».

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἐπανελθόντος ἐξ Εὐρώπης τοῦ κ. Γεωργίου Καφαντάρη, ἤρξαντο αἱ μετὰ τοῦ διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κ. Διομήδους καὶ τοῦ συνδιοικητοῦ αὐτῆς κ. Δροσπούλου συνεργασίαι ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων τῶν ἀπασχολούντων τὸ Κράτος καὶ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν.

Ὁ κ. Καφαντάρης κατέστησεν ἐνημέρους τοὺς Διοικητὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς τῶν ἀποφάσεων, αἵτινες ἐλήφθησαν ἐν Γενεύῃ σχετικῶς μετὰ τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἐξηγγήσας δὲ εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους οἱ ξένοι Τραπεζίται, οἱ ἀπαρτίσαντες τὴν Δημοσιονομικὴν Ἐπιτροπὴν, ἐχαρκτηρίσαν ὡς ἀπαραίτητον βάσιν τῆς οἰκονομικῆς ἐξυγιάνσεως τῆς Ἑλλάδος τὴν ὑπαρξίν μιᾶς ἐκδοτικῆς καθαρῶς Τραπεζῆς, ἀπηλλαγμένης ἀφ' ἑνὸς μὲν τῶν συνεχῶν κρατικῶν ἐπεμβάσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῶν πολλαπλῶν ἀσχυριῶν αἵτινες προκύπτουν ἐξ ἑνὸς πολυσχιδοῦς πιστωτικοῦ ἰδρύματος.

Ἐπίσης οἱ κ. κ. Καφαντάρης καὶ Δροσπούλος συνωμίλησαν γενικώτερον, περὶ τῆς συναλλαγματικῆς καταστάσεως τῆς Χώρας καὶ τῶν μέτρων τὰ ὁποῖα θὰ ληφθοῦν διὰ τὴν σταθεροποίησιν τῆς δραχμῆς.

Ὁ κ. Καφαντάρης, ἀφοῦ δώσῃ εἰς τοὺς ἀρμοδίους τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τὰς κατευθυντήριους γραμμὰς τῆς ἐπενεχθείσης μεταρρυθμίσεως ὁργανισμοῦ τῆς, θὰ συνεργασθῇ ἐπανελημμένως μετὰ τῶν Διοικητῶν τῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀρμοδίων, διὰ τὴν τελικὴν διαμόρφωσιν τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου. Καθ' ἡ πληροφοροῦμεθα, διὰ τὴν σχετικὴν νομοθετικὴν συνεργασίαν θὰ ζητηθῇ ἡ ἀνεπιφύλακτος ἐγκρίσις τῶν ἀρχηγῶν τῶν κομμάτων.

Πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ μέχρι τοῦδε ἐκδηλουμένη προτίμησις, διὰ τὴν λύσιν, τὴν συνισταμένην εἰς τὴν ἀπόσπασιν τοῦ καθαρῶς ἐκδοτικοῦ ὁργανισμοῦ ἀπὸ τοῦ ὑπόλοιπον σώματος τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, ὀφείλεται εἰς τό, ὅτι ἡ τοιαύτη μεταρρύθμισις θὰ ἀπαιτήσῃ καὶ ὀλιγώτερον χρόνον, θὰ προκαλέσῃ δὲ καὶ ὀλιγώτερας ἀνωμαλίας παρ' ὅσας θὰ προεκάλει ἡ ἄλλη λύσις, δηλαδή ἡ ἀπόσπασις τῶν ἄλλων τμημάτων, παραμένοντος ἐν τῇ Ἐθ. Τραπεζῇ μόνον τοῦ ἐκδοτικοῦ τμήματος. Ὁ κ. Καφαντάρης, ὁμιλῶν σχετικῶς μετὰ τὰς ἐκδηλωθείσας ἀνησυχίας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς διὰ τὸν φόβον ἐνδεχομένου περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ θέσεων τῆς Τραπεζῆς, περικοπῆς μισθῶν κλπ., κατόπιν τῆς ἀποφασισθείσης μετατροπῆς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς εἰς καθαρῶς ἐκδοτικὸν ἴδρυμα, ἐδήλωσε κατηγορηματικῶς ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν ὑπαλλήλων αὐτῆς πρόκειται νὰ θιγθῇ διὰ τῶν λαμβανόμενων μέτρων, ἐπίσης οὐδεμία περικοπὴ μισθοῦ πρόκειται νὰ γίνῃ. Ἀντιθέτως, ἐτόνισε, διὰ τῶν λαμβανόμενων μέτρων, θὰ χρειασθῇ ἴσως αὐξήσις προσωπικοῦ.

Συμφώνως πρὸς ληφθεῖσαν ἤδη ἀπόφασιν, ἡ Κυβέρνησις θὰ ζητήσῃ παρὰ τῆς Βουλῆς τὴν κύρωσιν ὅλων τῶν οἰκονομικῶν καὶ φορολογικῶν νομοσχεδίων κατὰ τὴν παρούσαν σύνοδον αὐτῆς. Θεωρεῖται ὅμως βέβαιον ὅτι διὰ τὴν ψήφισιν νομοσχεδίων τινῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς θὰ ὑπάρξῃ σοβαρὰ ἀντίδρασις ἐν τῇ Βουλῇ.

II.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ „ΝΕΑΝ ΕΠΟΧΗΝ” Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΣΑΡΡΑΪΓ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ 4ου Τόμου τοῦ ἀπὸ ἐκδοθέντος ἱστορικοῦ συγγράμματος τοῦ Γάλλου ἱστορικοῦ συγγραφέως καὶ κριτικοῦ κ. ΜΕΡΜΕΙΧ, ἀποκαλυπτικὰ τῆς ὅλης δράσεως τοῦ κ. Σαρράϊγ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Μακεδονίᾳ κατὰ τὴν περίοδον 1916—1918.

Η “ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ,, ΕΙΔΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ κ. κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΟΤΙ

Τὸ Λογιστήριον αὐτῆς καταρτίζει τοὺς πίνακας τῶν συνδρομητῶν ἐκείνων, οἵτινες κατέβαλον ἤδη τὰς συνδρομὰς αὐτῶν τοῦ Βου καὶ Γου ἔτους, ἵνα ἀποστείλῃ εἰς αὐτοὺς ΔΩΡΕΑΝ τὸν

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΟΜΟΝ

ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΟΥΝΑΡΗ

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝ ΘΕΡΜΩΣ εἰς τοὺς καθυστεροῦντας τὰς συνδρομὰς των ὅπως σπεύσουν καὶ ἐμβάσουν αὐτάς, ἵνα περιληφθοῦν εἰς τοὺς ἐν λόγῳ καταλόγους καὶ μὴ στερηθοῦν τοῦ μνημειώδους τούτου βιβλίου.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ", ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3,000,000 ΔΡΑΧ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ 6 54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις :

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛΕΦ. ΑΡ. 5-77

Γραφεία φορτώσεων εν ΠΕΙΡΑΙΕΙ

Τηλ, αριθ. 2-63.

«ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ»

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Ciment artificiel Portland) ανταποκρινόμενα εις τους αυστηροτέρους επισημούς κανονισμούς των πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα εκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Béton armé λιμενικά, πλακοποιία, επιστρώσεις, υποστρώσεις οδών, κατασκευή πλινθων (τούβλων) και όγκολίθων (άγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κέρωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την κατασκευήν οδραυλικών άμμοκονιαμάτων διά συνήθεις λιθοδομάς, ή πλινθοδομάς, αντικαθιστώσα με πλείστα όσα προτερήματα τα άμμοκονιάματα εξ άσβέστου.

Πολύ ταχύτερα πηξίς. Άσυγκρίτως μεγαλειτέρα άντοχή, όθεν : Ταχύτης εκτελέσεως. Σημαντική ελάττωσις του πάχους των τοίχων, ήτοι : Κέρδος εις χρήσιμον μόν χωρόν και οικονομία εις εργατικά και όγκον λιθοδομής.

Συνιστάται ιδιαιτέρως δι' έργα λιμενικά.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ & ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά Λιπάσματα. — Ειδικά φόντα λιπάσματα διαφόρων τύπων διά πάντων εν γένει καλλιέργειαν και άπλιν (άζωτοχα, υπερφωσφορικά, καλλισύχα),

Οξεία. — Θεϊκόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν, Θεϊκός σίδηρος, Περσπορίνη.

Είδη υελουργείου. — Υελοπύκνες κοινοί (τζάμια) επιτραπέζια είδη. Φιάλαι παντός είδους Δαμιζάνι κτλ.

Η Έταιρεία έχει ιδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΡΓΙΚΟΝ το όποιον παρέχει δωρεάν, προφορικώς ή δι' άλληλογραφίας, πλείστα πληροφορίαν δι' όλα τα γεωργικά ζητήματα και ειδικώς διά την χρήσιν των λιπασμάτων της.